

Ministeriet for Fødevarer,
Landbrug og Fiskeri
Landbrugsstyrelsen

Vejledning om grøn støtte 2022

Udgivet januar 2022

Vejledning om grøn støtte 2022

Denne vejledning er udarbejdet af
Landbrugsstyrelsen i 2021

Foto: Skyfish
© Landbrugsstyrelsen

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri
Landbrugsstyrelsen
Nyropsgade 30
1780 København V
Tlf.: 33 95 80 00
E-mail: mail@lbst.dk
www.lbst.dk

ISBN:

Indhold

1.	Kort om grøn støtte	6
1.1	Indledning	6
1.2	Siden sidst	6
1.3	De tre grønne krav	7
2.	Beregning af den grønne støtte	8
2.1	Beregning af støtte for grønne krav på bedriftsniveau	8
2.2	Fritagelse for økologiske arealer	9
2.3	De grønne krav afhænger af størrelsen på omdriftsarealet	10
2.4	De grønne krav på arealer med visse miljøtilsagn	11
2.5	Minimumstørrelse for arealer	13
3.	Krav om flere afgrødekategorier	14
3.1	Afgrødekategorier	14
3.2	Periode til opfyldelse af krav om flere afgrødekategorier	16
3.3	Undtagelser fra kravet om flere afgrødekategorier	17
3.4	Afgrøder i separate rækker	20
3.5	Særligt for planteskoleafgrøder	21
4.	Krav om miljøfokusområder	22
4.1	Typer af miljøfokusområder (MFO)	23
4.2	Undtagelser fra krav om miljøfokusområder (MFO)	24
4.3	MFO-erstatningsarealer	25
4.4	MFO-bræmmer	26
4.5	GLM-landskabslementer – Fortidsminder og søer	34
4.6	MFO-brak	35
4.7	MFO-lavskov	39
4.8	MFO-efterafgrøder, herunder MFO-græsudlæg	40
4.9	Anmeldelse af MFO-arealer	49
4.10	Overlap mellem flere typer MFO på samme areal	49
5.	Opretholdelse af permanent græs	51
5.1	Permanent græs i miljømæssigt sårbare områder (MSO)	51
5.2	Strigling af permanent græs i MSO	52
5.3	Samlet areal med permanent græs i Danmark	52
6.	Nedsættelse af den grønne støtte	53
6.1	Reduktion af den grønne støtte	53
6.2	Sådan udregnes reduktionen	53
6.3	Loft over reduktionen	55
6.4	Reduktion ved manglende opfyldelse af kravet om flere afgrødekategorier	55
6.5	Reduktion ved manglende opfyldelse af kravet om miljøfokusområder	58
6.6	Reduktion ved manglende opfyldelse af flere krav	58
6.7	Reduktion ved manglende overholdelse af pløje- og omlægningsforbuddet	59
6.8	Højere reduktion efter de første tre overskridelser	59
6.9	Sanktion på den grønne støtte	60

6.10	Udregning af sanktionen	60
6.11	Sanktion, hvis ikke alle arealer anmeldes	65
6.12	Sanktion for underanmeldelse på den grønne støtte	65
Stikordsregister		66

1. Kort om grøn støtte

1.1 Indledning

En del af den direkte støtte udbetales i form af grøn støtte. Det er en betingelse for at modtage grøn støtte, at du søger grundbetaling.

I denne vejledning kan du læse om de grønne krav, du skal opfylde for at modtage grøn støtte. Hvis du ikke er omfattet af de grønne krav, udbetales den grønne støtte automatisk for det godkendte grundbetalingsareal.

Du kan læse om de øvrige ordninger for direkte arealstøtte, slagtepræmie og betalingsrettigheder i separate vejledninger. Vi har udarbejdet fem vejledninger:

- Vejledning om grundbetaling
- Vejledning om grøn støtte
- Vejledning om støtte til unge nyetablerede landbrugere
- Vejledning om betalingsrettigheder og national reserve
- Vejledning om slagtepræmie.

Du kan desuden læse om ø-støtte i vores faktaark. I Vejledning om grundbetaling kan du læse de generelle regler om direkte arealstøtte, f.eks. om Internet Markkort og om udbetaling af støtte.

1.2 Siden sidst

I dette afsnit kan du læse om de væsentligste ændringer af reglerne for grøn støtte i forhold til sidste år.

MFO-efterafgrøder:

Cikorie er nu tilladt som ikke-fikserende blandingspart i efterafgrødeblandinger med kvælstoffikserende arter. Hvis cikorie eller græs indgår som ikke-fikserende blandingspart i efterafgrødeblandinger med kvælstoffikserende arter, skal blandingen senest sås 1. august. Etableringen af disse blandinger kan ikke udskydes.

1.3 De tre grønne krav

De tre grønne krav er:

1. Flere afgrødekategorier, se kapitel 3

Formålet med kravet er på årlig basis at forhindre ensidig dyrkning af afgrøder på store arealer og at forbedre jordkvaliteten.

2. 5 procent miljøfokusområder (MFO), se kapitel 4

Formålet med kravet er at beskytte og forbedre biodiversiteten på landbrugsarealet.

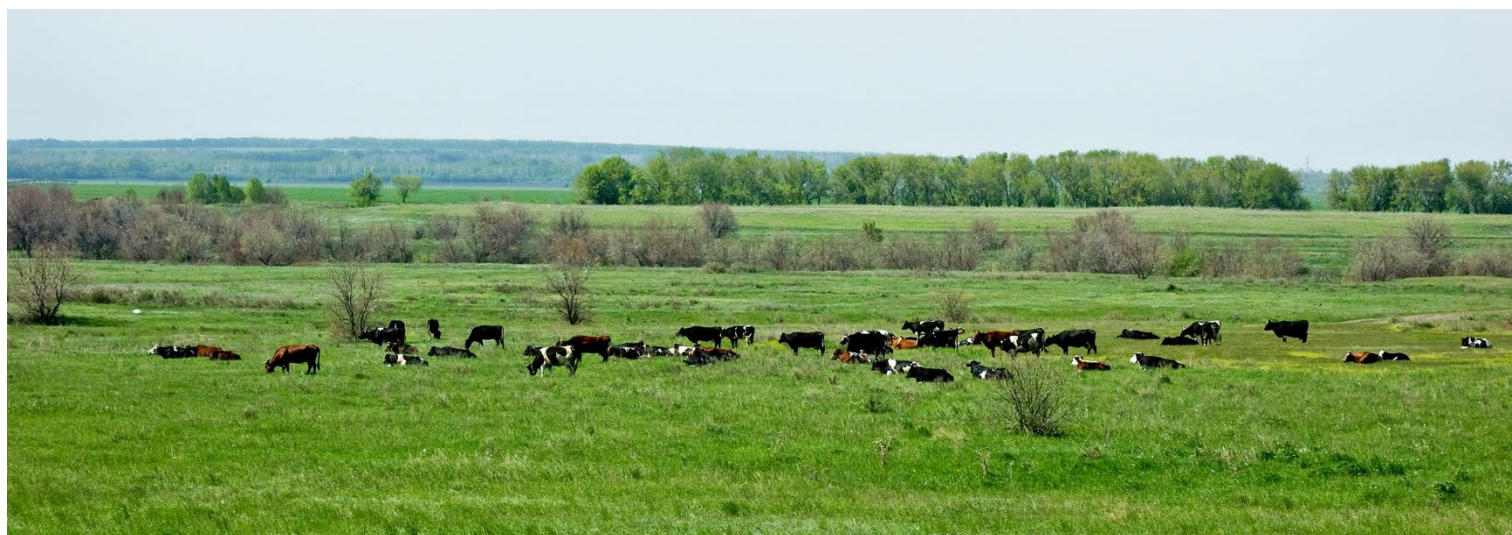
3. Opretholdelse af permanent græs, se kapitel 5

Formålet med kravet er, at vi fremadrettet fastholder den gavnlige effekt på miljøet, som de permanente græsarealer har, fordi de binder kulstof i jorden. Derfor må Danmarks nationale andel af permanent græs på vores landbrugsjord højst falde med 5 procent i forhold til samme nationale andel fra 2015. Desuden er der udpeget en række særlige miljømæssigt sårbare områder, hvor der er forbud mod at fjerne permanente græsarealer og mod at omlægge dem med nyt græs.

Undtagelser

I visse tilfælde kan du være undtaget fra at skulle opfylde de grønne krav og alligevel få den grønne støtte udbetalt. Det gælder f.eks. hvis din bedrift er økologisk, og du er begyndt på at omlægge alle marker senest, når du indsender dit fællesskema, hvis din bedrifts omdriftsareal er på under 10 ha, eller hvis din bedrift har en stor andel af græsarealer.

Læs mere i afsnit 2.2 "Fritagelse for økologiske bedrifter", afsnit 3.3 "Undtagelser fra kravet om flere afgrødekategorier" og afsnit 4.2 "Undtagelser fra krav om miljøfokusområder (MFO)".

2. Beregning af den grønne støtte

Den grønne støtte bliver beregnet i forhold til din samlede grundbetaling. Grundbetalingen er den støtte, du får udbetalt på grundlag af dit støtteberettigede areal og dine betalingsrettigheder. Da betalingsrettighederne har forskellige værdier, kan den grønne støtte pr. ha være forskellig fra landbruger til landbruger.

Eksempel på beregningen af den grønne støtte

Pulje til grønne krav: 1.846 mio. kr.

Pulje til grundbetaling: 4.070 mio. kr.

Procent til beregning af den grønne støtte:

$1.846 \text{ mio. kr.} / 4.070 \text{ mio. kr.} = 45,35 \%$

Den grønne støtte udgør hvert år ca. 45 pct. af den enkelte landbrugers grundbetaling¹. I boksen ovenfor kan du se et eksempel på, hvordan procentsatsen beregnes i et givent år. Du skal være opmærksom på, at den endelige beregning for 2022 først sker i efteråret 2022. Procentsatsen for den grønne støtte bliver offentliggjort via en nyhed fra Landbrugsstyrelsen i løbet af efteråret 2022.

2.1 Beregning af støtte for grønne krav på bedriftsniveau

Din grønne støtte bliver beregnet i forhold til din samlede grundbetaling i ansøgningsåret; det vil sige på grundlag af dine betalingsrettigheders værdi og dit støtteberettigede areal.

¹Artikel 43, stk. 9, tredje og fjerde afsnit i forordning (EU) nr. 1307/2013 af 17. december 2013

Udregning af den grønne støtte

Du kan udregne din grønne støtte på denne måde:

$[\text{betalingsrettighedernes gennemsnitsværdi}] \times [\text{konstateret areal i ha}] \times 0,45.$

Den grønne støtte bliver udbetalt sammen med grundbetalingen.

I kapitel 6 "Nedsættelse af den grønne støtte" kan du læse mere om, hvilke konsekvenser det kan have i form af nedsættelse af støtten, hvis du ikke overholder de grønne krav.

Eksempel:

Hvis du f. eks. har et fastslået areal på 102 ha, og gennemsnitsværdien af dine betalingsrettigheder er 1.300 kr., vil du modtage følgende beløb i grøn støtte i 2022:

$1.300 \text{ kr./ha} \times 102 \text{ ha} \times 0,45 = 59.670 \text{ kr.}$

Beløbet reduceres eller bortfalder helt, hvis du ikke overholder de grønne krav.

Den grønne støtte lægges oven i grundbetalingen på:

$1.300 \text{ kr./ha} \times 102 \text{ ha} = 132.600 \text{ kr.}$

Udbetaling i alt: $59.670 \text{ kr.} + 132.600 \text{ kr.} = 192.270 \text{ kr.}$

2.2 Fritagelse for økologiske arealer

Arealer, der er omlagt til økologisk jordbrug, er ikke omfattet af de grønne krav².

Som autoriseret økolog får du automatisk udbetalt den grønne støtte for de økologiske arealer, også selv om du ikke overholder de grønne krav. Hvis du har omlagt dine arealer til økologi i ansøgningsåret, skal omlægningen være sket senest den dag, du indsender din ansøgning om grundbetaling for at være undtaget de grønne krav. Desuden skal de omlagte arealer drives økologisk hele resten af året for at være undtaget de grønne krav.

Hvis du ophører med at være økolog i løbet af ansøgningsåret, er du ikke undtaget og skal opfylde de grønne krav.

Hvis du også har arealer, som du ikke driver økologisk i hele kalenderåret, skal du overholde de grønne krav på disse arealer. For at få udbetalt den grønne støtte for disse arealer skal du overholde de grønne krav for:

- marker, du ikke er begyndt at omlægge den dag, du indsender ansøgningen om grundbetaling.

² Artikel 43, stk. 11, i forordning (EU) nr. 1307/2013 17. december 2013

- marker, du driver konventionelt. Husk, du skal have tilladelse til samtidig drift af en økologisk og en konventionel produktion, hvis de konventionelle marker ikke er en del af din omlægningsplan.
- marker, som i løbet af året overgår til en ikke-økologisk landmand, f.eks. ved ophør af en forpagtningskontrakt i efteråret.

Hvis du både har økologisk og konventionelt drevne arealer, kan du dog vælge at overholde de grønne krav på hele din bedrift, inklusiv de økologiske drevne arealer. I dette tilfælde er alle dine arealer – både de økologiske og konventionelt drevne – omfattet af alle de grønne krav.

Du kan i fællesskemaet sætte hak for, at du vil overholde de grønne krav for den samlede bedrift og ikke kun for de konventionelle arealer.

Som økologisk landbruger kan du være undtaget fra de grønne krav, hvis:

- din bedrift er økologisk autoriseret, og markerne er omlagt eller under omlægning.
- dine arealer er økologiske i hele kalenderåret.

2.3 De grønne krav afhænger af størrelsen på omdriftsarealet

Det er størrelsen af din bedrifts omdriftsareal på ansøgningsfristen, der er afgørende for, om du skal opfylde kravene om flere afgrødekategorier og 5 procent miljøfokusområder. Det gælder også, selvom du ikke søger støtte til hele omdriftsarealet³.

Gælder kravene om flere afgrødekategorier og 5 procent miljøfokusområder for dig?

- Hvis du har mindst 10 ha areal i omdrift, skal du overholde kravet om flere afgrødekategorier.
- Hvis du har over 15 ha areal i omdrift, skal du også overholde kravet om 5 procent miljøfokusområder.

Når du anmelder dine arealer i fællesskemaet, bliver størrelsen af dit omdriftsareal beregnet automatisk. I den samlede liste over afgrødekoder kan du se, hvilke afgrøder der bliver regnet med til omdriftsarealet.

Læs mere i kapitel 3 "Krav om flere afgrødekategorier" og kapitel 4 "Krav om miljøfokusområder".

Arealer, du anmelder som permanent græs eller permanente afgrøder, blandt andet frugttræer og bærbuske, indgår ikke i omdriftsarealet.

³ Artikel 44, stk. 1, og artikel 46, stk. 1, samt artikel 4, stk. 1, litra f, i forordning (EU) nr. 1307/2013 af 17. december 2013

Du kan se i kapitel 4 "Krav om miljøfokusområder (MFO)" i eksempel 2, hvordan arealer med lavskov, der bruges som miljøfokusområde, bliver regnet med.

2.4 De grønne krav på arealer med visse miljøtilsagn

Der gælder særlige forhold, hvis du søger om grundbetaling for arealer omfattet af miljøtilsagn med udtagningsforpligtelse, der anmeldes med følgende afgrødekoder:

- 312 (20-årig udtagning)
- 313 (20-årig udtagning med skov)
- 316 (20-årig Udtagning med fastholdelse, ej landbrugsareal)
- 317 (Vådområder med udtagning)
- 319 (MFO-brak, Udtagning, ej landbrugsareal).

Hvis du søger grundbetaling for arealer med udtagningsforpligtelse (tilsagnstype 7, 8, 13, 16 eller 78) og de anmeldes med afgrødekode 312, 313, 316, 317 eller 319, betragter vi disse arealer som omdriftsarealer. Det betyder, at de indgår i opgørelsen af dit samlede omdriftsareal. Det har derfor betydning for de grønne krav om flere afgrødekategorier og miljøfokusområder.

Du skal anvende afgrødekode 312 og 317, hvis dit areal er et landbrugsareal. Derfor tæller disse arealer altid med som et omdriftsareal i den grønne beregning, uanset om du søger om grundbetaling på arealet eller ej.

Hvis du ikke søger om grundbetaling for arealer anmeldt med afgrødekode 313, 316 eller 319, fordi de er naturarealer, og du derfor ikke opfylder aktivitetskravet på arealerne, betragter vi hverken arealet som omdrift eller permanent græs. Det indgår derfor ikke i beregning af din grønne forpligtelse.

Krav om flere afgrødekategorier:

Vi betragter altid afgrødekode 312 og 317 som afgrødekategorien "brak" ved beregningen af kravet om flere afgrødekategorier, uanset om du søger om grundbetaling på arealet eller ej.

Hvis du søger grundbetaling under undtagelsesbestemmelsen i artikel 32 for arealer med afgrødekode 313, 316 eller 319, betragter vi arealerne som afgrødekategorien "brak" ved beregningen af kravet om flere afgrødekategorier.

Aktivitetskrav for miljøfokusområder:

Hvis du søger om grundbetaling til dine tilsagnsarealer med afgrødekode 312 eller 317, medregnes arealerne automatisk som MFO-slåningsbrak. Du skal kun bruge afgrødekode 312 eller 317 for landbrugsarealer, hvor du opfylder støttebetingelserne for MFO-slåningsbrak, herunder krav om mindst én slåning i perioden 1. august til 25. oktober.

Hvis du ønsker at slå marken i perioden 1. maj til 31. juli, skal du i stedet bruge afgrødekode 247 "Miljøtilsagn MVJ-tilsagn (0 N), omdrift", som betragtes som omdriftsareal, men ikke medregnes som MFO-areal. Hvis du anmelder et areal med kode 247, skal du leve op til støttebetingelserne for græs i omdrift. I forhold til krav om flere afgrødekategorier tæller arealer anmeldt med afgrødekode 247 derfor også som græs i omdrift.

Aktivitetskrav for miljøtilsagn, der tæller som MFO-slåningsbrak

Hvis du søger om grundbetaling under undtagelsesbestemmelsen i artikel 32 for dine udtagningsarealer, og du anvender afgrødekode 313 eller 319, medregnes arealet som MFO-slåningsbrak. På grund af formålet med tilsagnet er du ikke forpligtiget til at udføre en landbrugsaktivitet. Du behøver derfor ikke at slå arealet, selvom det er muligt.

Hvis du søger om grundbetaling under undtagelsesbestemmelsen i artikel 32 for et areal med tilsagnstype 78 'Fastholdelse af lavbundsområder' i et klimaprojekt, og du anvender afgrødekode 316, medregnes arealet ikke som MFO-slåningsbrak, men betragtes, som nævnt ovenfor, som et omdriftsareal.

Læs mere i afsnit 3.12 "Grundbetaling til vand-, miljø- og skovprojekter 'Under artikel 32'" i Vejledning om grundbetaling 2022.

Oversigt

Hvis du søger grundbetaling til arealet (gælder også hvis du søger om grundbetaling under artikel 32):

	Betragtes som omdriftsareal i den grønne beregner	Betragtes som "slåningsbrak" ved beregning af krav om flere afgrødekategorier	Tæller automatisk med som MFO-slåningsbrak
247 (Miljøtilsagn MVJ-tilsagn (0 N), omdrift)	Ja	Nej	Nej
312 (20-årig udtagning)	Ja	Ja	Ja
313 (20-årig udtagning med skov)	Ja	Ja	Ja
316 (20-årig Udtagning med fastholdelse, ej landbrugsareal)	Ja	Ja	Nej
317 (vådområder med udtagning)	Ja	Ja	Ja
319 (MFO-brak, Udtagning, ej landbrugsareal)	Ja	Ja	Ja

Hvis du ikke søger grundbetaling til arealet:

	Betragtes som omdrifts- areal i den grønne be- regner	Betragtes som "slå- ningsbrak" ved bereg- ning af krav om flere af- grødekategorier	Tæller automatisk med som MFO-slåningsbrak
312 (20-årig udtagning)	Ja	Ja	Nej
313 (20-årig udtagning med skov)	Nej	Nej	Nej
316 (20-årig Udtagning med fastholdelse, ej landbrugs- areal)	Nej	Nej	Nej
317 (vådområder med ud- tagning)	Ja	Ja	Nej
319 (MFO-brak, Udtagning, ej landbrugsareal)	Nej	Nej	Nej

Vær opmærksom på, at hvis du anvender arealer med tilsagnstyperne 36, 37, 74, 75, 76, 77 og 78 som MFO, får du nedsat det udbetalte tilskud til 0 kr. på dit tilsagn.

2.5 Minimumstørrelse for arealer

For de grønne krav gælder en minimumsgrænse på 0,01 ha. Dit samlede omdriftsareal bliver derfor opgjort på baggrund af alle dine marker med landbrugsarealer i omdrift ned til 0,01 ha. Marker på ned til 0,01 ha indgår dermed også i dit samlede MFO-areal og i opgørelsen af dine afgrødekategorier.

Se også afsnit 2.7 "Minimumskrav for at modtage direkte betalinger" i Vejledning om grundbetaling 2022.

3. Krav om flere afgrødekategorier

Antallet af afgrødekategorier, du skal have på din bedrift, afhænger af størrelsen på omdriftsarealet⁴.

Bedrifter under 10 ha omdriftsareal

Du er ikke omfattet af kravet om flere afgrødekategorier.

Bedrifter med 10 til 30 ha omdriftsareal

Du skal have mindst 2 forskellige afgrødekategorier. Den største afgrødekategori må højst udgøre 75 procent af omdriftsarealet.

Bedrifter med mere end 30 ha omdriftsareal

Du skal have mindst 3 forskellige afgrødekategorier. Den største afgrødekategori må højst udgøre 75 procent af omdriftsarealet, og de to største kategorier af afgrøder må tilsammen højst udgøre 95 procent af omdriftsarealet.

3.1 Afgrødekategorier

Alle afgrøder er opdelt i afgrødekategorier på grundlag af den botaniske slægt⁵, og nogle kategorier kan indeholde flere afgrøder.

Når du anmelder dine arealer med afgrødekoder i fælleskemaet, vil afgrødekategorien for hver mark blive udfyldt automatisk. Der vil automatisk ske en beregning af, om kravet om flere afgrødekategorier på bedriften er opfyldt. Du skal anmelde arealet med den afgrøde, du forventer er på arealet i hovedparten af perioden 15. maj til 25. juli. Se mere i afsnit 3.2 "Periode til opfyldelse af krav om flere afgrødekategorier".

På listen over afgrødekoder kan du se, hvilken kategori den enkelte afgrøde hører til.

⁴ Artikel 44, stk. 1, i forordning (EU) nr. 1307/2013 af 17. december 2013

⁵ Artikel 44, stk. 4 i forordning (EU) nr. 1307/2013 af 17. december 2013 som ændret ved artikel 3, 8) i forordning (EU) nr. 2017/2393

[Lister for afgrødekoder](#)

Afgrøderne nedenfor er forskellige afgrødekategorier:

- Vinter- og vårafgrøder af samme afgrøde er forskellige afgrødekategorier, f.eks. er vinterbyg og vårbyg forskellige afgrødekategorier.
- Vinterspelt og vårspelt er forskellige afgrødekategorier.
- Forskellige arter inden for korsblomstfamilien (f.eks. raps, kål og sennep), natskyggefamilien (f.eks. tomater og kartofler) og græskarfamilien (f.eks. agurk og melon) er forskellige afgrødekategorier.
- Hvis du dyrker forskellige afgrøder i rækker på en mark, anmelder du arealet som en blanding. Du har dog mulighed for at få afgrøderne talt med under hver sin afgrødekategori, hvis den enkelte afgrødekategori udgør mindst 25 procent af det samlede areal på den enkelte mark. Læs mere i afsnit 3.4 "Afgrøder i separate rækker".

Afgrøderne nedenfor indgår i samme afgrødekategori:

- Arealer med græs, rullegræs og blandinger med græs indgår i afgrødekategorien "Græs og andet grøntfoder". Bemærk: Kløver og lucerne i renbestand og frøgræs hører ikke til afgrødekategorien "Græs og andet grøntfoder".
 - Arealer med brak ('Brak, forårsslåning', 'MFO-brak, forårsslåning', 'Brak, sommerslåning', 'MFO-brak, sommerslåning', 'Blomsterbrak', 'MFO-blomsterbrak', 'bestøverbrak' og 'MFO-bestøverbrak'), MFO-bræmme ('MFO-bræmme, forårsslåning', 'MFO-bræmme, sommerslåning', 'MFO-bræmme med blomsterblanding' og 'MFO-bræmme, miljøtilsagn'), 'Udyrket areal ved vandboring' og 'Hønsegård uden plantedække' indgår i afgrødekategorien "brak". Det samme gælder de tilfælde, hvor der ved kontrol bliver fundet bar jord på et areal. Visse miljøtilsagn vil også tælle med til afgrødekategorien "brak" – se afsnit 2.4 "De grønne krav på arealer med visse miljøtilsagn".
 - Afgrøder, der sås i en blanding, hører enten til kategorien "vintersået blanding" eller "vårsået blanding". En blanding af efterårssåede kornarter vil f.eks. tilhøre kategorien "vintersået blanding", mens f.eks. blandinger med bælgsæd tilhører afgrødekategorien "vårsået blanding". Blandinger af græs og/eller andet hører til i kategorien "Græs eller andet grøntfoder". Det skal fremgå tydeligt, at afgrøden er udsået som en blanding af afgrøder fra mindst to afgrødekategorier. Mindstekravet for en blanding er, at der som minimum skal være afgrøder fra 2 afgrødekategorier pr m².

Anmeld den korrekte afgrøde i fællesskemaet

Du anmelder den afgrøde, som du dyrker på marken i perioden 15. maj til 25. juli.

Vær opmærksom på, at din hovedafgrøde i dit fællesskema ikke nødvendigvis er den samme som hovedafgrøden i dit gødningsskema:

- I fællesskemaet er hovedafgrøden den afgrøde, der er på arealet i perioden 15. maj til 25. juli.
- I gødningsskemaet er hovedafgrøden den afgrøde, der er på arealet i længst tid i hovedvækstperioden af planperioden, som forløber fra 1. august 2020 til 31. juli 2021.

Du kan derfor komme ud for tilfælde, hvor det ikke er den samme afgrøde, du skal anmelde som hovedafgrøde i de to skemaer.

Du skal anmelde den korrekte afgrøde i fællesskemaet senest på ændringsfristen, 11. maj 2021, for at afgrøden kan blive medregnet under de grønne krav.

3.2 Periode til opfyldelse af krav om flere afgrødekategorier

De arealer, du anmelder i dit Fællesskema, kan kun tælle med som en afgrødekategori én gang i ansøgningsåret. Det er de afgrøder, der er på arealet i perioden 15. maj til 25. juli, der tæller med som en afgrødekategori. Du skal derfor i din ansøgning angive, hvilken afgrøde, du forventer, er på arealet fra og med 15. maj. Det skal være muligt at fastslå, hvilken hovedafgrøde der har været på arealet uanset, hvornår i perioden kontrollen finder sted, f.eks. i form af planter eller stubbe eller andet, der tydeligt kan vise afgrøden på arealet.

Ved kontrol af flere afgrødekategorier vil den afgrøde eller de planterester, vi konstaterer på arealet på kontroltidspunktet, ligge til grund for, om du har opfyldt kravet om flere afgrødekategorier.

Afgrøder høstet før 15. maj tæller ikke med som en afgrødekategori på bedriften. Har du f.eks. sået grønkorn med græsudlæg og høster grønkornet inden 15. maj, er det dit græsudlæg, der tæller med som en afgrødekategori, fordi græsset er den afgrøde, der er på arealet i perioden 15. maj til 25. juli. Dette gælder uanset, om græsset oprindeligt er etableret som udlæg i en anden afgrøde. Det betyder også, at græsudlægget ikke kan tælle med som eventuel MFO-efterafgrøde, da vi betragter græsset som hovedafgrøde. Hvis du vil sikre dig, at græsudlægget ikke tæller med som hovedafgrøde, skal du sørge for, at det er muligt at finde planter eller planterester af den anmeldte hovedafgrøde på arealet i perioden 15. maj til 25. juli.

På ethvert tidspunkt i perioden skal vi kunne konstatere den anmeldte afgrøde på arealet. Ved kontrol af kravet om flere afgrødekategorier vil vi først og fremmest benytte os af satellitfotos af dine marker. Er billederne ikke tilstrækkelige, vil vi ved kontrol på stedet kigge efter stubbe eller andre rester af den anmeldte afgrøde. Bliver der ved kontrollen konstateret en anden afgrøde på arealet end den anmeldte afgrøde, tæller vi den konstaterede afgrøde med under de grønne krav. Hvis der ikke findes nogen planterester på arealet, og der kun er bar jord, vil arealet tælle med under afgrødekategorien "brak".

I forhold til kravet om flere afgrødekategorier har det ingen betydning, hvad du dyrker på dit areal efter 25. juli.

Hvornår tæller en afgrøde med i kravet om flere afgrødekategorier?

Kontrolperioden for flere afgrøder er fra 15. maj til 25. juli. Afgrøden skal derfor være på arealet i denne periode for at tælle med.

3.3 Undtagelser fra kravet om flere afgrødekategorier

Hvis din bedrift har en stor andel af græsarealer, eller mere end 50 procent af dit omdriftsareal bliver udskiftet hvert år, f.eks. ved forpagtning, kan du være undtaget fra kravet om flere afgrødekategorier. For at være undtaget fra kravet skal du opfylde betingelserne for mindst én af de tre undtagelser:

Undtagelse 1 – Stor andel af græs i omdriftsarealet:

Din bedrift er fritaget for at have flere afgrødekategorier, hvis mere end 75 procent af omdriftsarealet på din bedrift bliver brugt til produktion af græs eller andet grøntfoder (eksklusiv frøgræs), bælglplanter, er braklagt eller består af en kombination heraf⁶. I denne sammenhæng er bælglplanter: lucerne, kløver, vikke, ærter, bønner, hestebønner, sødlupiner og sojabønner. Disse afgrøder skal enten være i renbestand eller i blandinger af bælglplanter.

Eksempel 1: Bedrift undtaget fra kravet:

Bedrift med omdriftsareal på	100 ha
- heraf	70 ha græs i omdrift
	6 ha brak
resterende omdriftsareal udgør	24 ha

Bedriften er ikke omfattet af kravet om flere afgrødekategorier, da græs og brak udgør mere end 75 % af omdriftsarealet.

Undtagelse 2 – stor andel af permanent græs og omdriftsgræs i det støtteberettigede areal:

Din bedrift er fritaget for at have flere afgrødekategorier, hvis mere end 75 procent af det støtteberettigede landbrugsareal på din bedrift bliver brugt som arealer med permanent græs, produktion af græs eller andet grøntfoder (eksklusiv frøgræs) eller består af en kombination heraf⁷.

⁶ Artikel 44, stk. 3, litra a), i forordning (EU) nr. 1307/2013 af 17. december 2013 som ændret ved artikel 3, 8) i forordning (EU) nr. 2017/2393

⁷ Artikel 44, stk. 3, litra b), i forordning (EU) nr. 1307/2013 af 17. december 2013 som ændret ved artikel 3, 8) i forordning (EU) nr. 2017/2393

Eksempel 2: Bedrift undtaget fra kravet:

En bedrift med landbrugsareal på	100 ha
- heraf	50 ha permanent græs
	26 ha græs i omdrift
resterende støtteberettigede areal udgør	24 ha

Bedriften er ikke omfattet af kravet om flere afgrødekategorier, da permanent græs og græs i omdrift udgør over 75 % af bedriftens støtteberettigede areal.

Undtagelse 3 – Afgrøder på nye arealer:

Din bedrift er fritaget for kravet om flere afgrødekategorier, hvis:

- der på ingen af dine omdriftsarealer i din ansøgning bliver dyrket samme afgrødekategori på samme areal, som i det foregående år⁸, og
- du samtidig udskifter mere end 50 procent af omdriftsarealet hvert år, f.eks. ved nye forpagtninger.

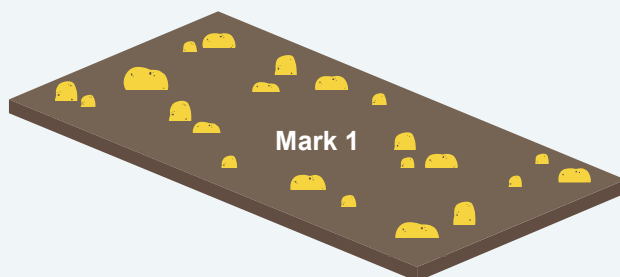
Du skal udskifte mere end 50 procent af arealet og dyrke arealerne med en anden afgrødekategori, ikke bare på de nye arealer, men også på de arealer, som du dyrkede året før. Vær opmærksom på at kravet om, at der på ingen af dine omdriftsarealer må være samme afgrødekategori som i det foregående år, bl.a. betyder, at arealer, du anmelder som brak eller MFO-brak, ikke må have været anmeldt som brak eller MFO-brak i det foregående år hos hverken dig eller en anden landbruger. Arealerne, der forpagtes, må ikke være geografisk identiske med arealer i det foregående års ansøgning. Se eksemplet nedenunder.

Dokumentation for, at undtagelsesbestemmelsen er opfyldt, kan f.eks. være i form af forpagtningskontrakter.

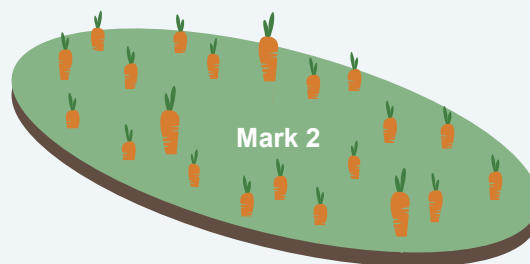
⁸ Artikel 44, stk. 3, litra c), i forordning (EU) nr. 1307/2013 af 17. december 2013 som ændret ved artikel 3, 8) i forordning (EU) nr. 2017/2393

2021

Landmand A's bedrift

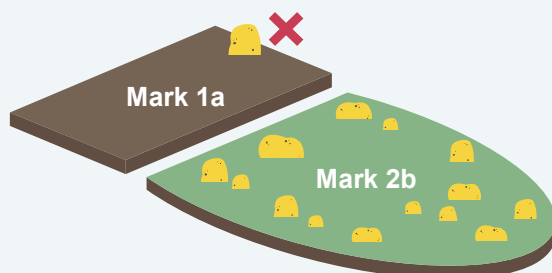
Landmand B's bedrift

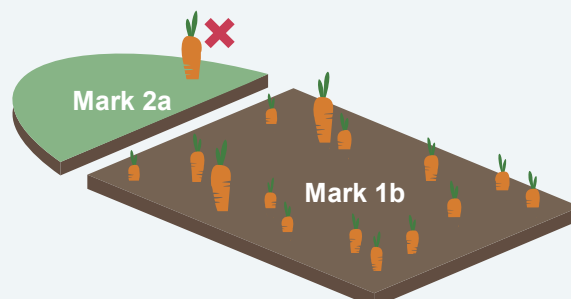
Landmand A er kartoffelavler og dyrker i 2021 hele sit areal med kartofler.
Landmand B er gulerodsavler og dyrker hele sit areal med gulerødder.

2022

Landmand A's bedrift

Landmand B's bedrift

Over 50 % af bedriftens
omdriftsareal byttes.

For at leve op til undtagelsen skal landmand A i 2022 udskifte mere end 50 % af sit omdriftsareal. Landmand B skal også udskifte mere end 50 % af sit omdriftsareal for at leve op til undtagelsen. Landmand A og landmand B bytter derfor over 50 % af deres omdriftsarealer.

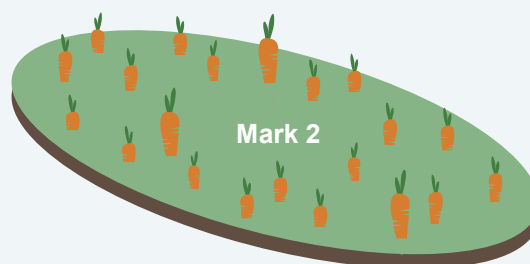
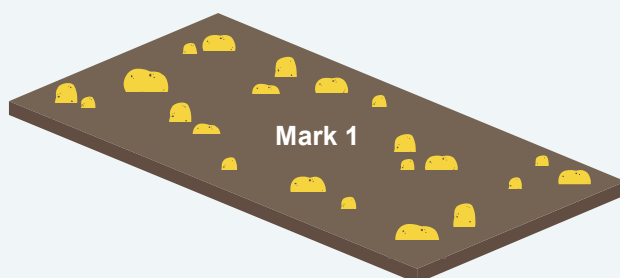
Landmand A og landmand B skal opfylde endnu et krav for at opfylde undtagelsen: På ingen omdriftsarealer må der dyrkes samme afgrøde som året før. Det betyder, at landmand A gerne må dyrke kartofler på det areal, han har forpagtet, og hvor der sidste år var gulerødder. Det areal, landmand A ikke har bortforpagtet, må han dog ikke dyrke kartofler på, men må vælge en anden afgrøde.

Landmand B må ligeledes gerne dyrke gulerødder på sit forpagtede areal, men må ikke dyrke gulerødder på det areal, hvor der var gulerødder året før.

2023

Landmand A's bedrift

Landmand B's bedrift

Landmand A og landmand B skal hvert år udskifte over 50 % af deres omdriftsareal for at høre under undtagelsen. Dette gør de i 2023 ved at bytte de arealer tilbage, som de byttede i 2022. Dette betyder, at landmand A og landmand B begge har deres egne arealer igen.

På landmand A's areal var der sidste år gulerødder (som Landmand B dyrkede), samt en anden afgrøde, der ikke var kartofler. Det betyder, at landmand A i 2022 gerne må dyrke kartofler på hele sit areal. Af samme grund må landmand B gerne dyrke gulerødder på hele sit areal.

3.4 Afgrøder i separate rækker

En mark anses i udgangspunktet som dækket af én afgrødekategori.

En undtagelse er, hvis du på en mark dyrker flere afgrøder i separate rækker. Disse arealer skal anmeldes samlet som en blanding, men hvis du ønsker, at afgrøderne skal tælle med i hver sin afgrødekategori, kan du oplyse fordelingen i fællesskemaets bemærkningsfelt om de grønne krav. Dette kan være aktuelt for dig, hvis du ikke opfylder kravet om flere afgrødekategorier, når du anmelder arealet med afgrøder i separate rækker som en blanding. Det er kun de afgrøder, der dækker mindst 25 procent af arealet dyrket i separate rækker, som du kan få talt med i hver sin afgrødekategori. De afgrøder, der dækker mere end 25 procent af arealet vil indgå med et areal svarende til det samlede areal af marken delt med det samlede antal afgrøder på arealet, der overstiger 25 procent. Det vil sige, at vi ikke tager hensyn til den præcise andel af afgrøden.

Hvis du dyrker afgrøder i separate rækker, hvor hver afgrøde dækker mindst 25 procent af marken, kan du vælge at oplyse arealet med hver afgrøde i fællesskemaets bemærkningsfelt.

Eksempel:

Hvis en mark på 14 ha er dyrket med 10 % gulerødder, 35 % porrer og 55 % broccoli, vil der således være 2 afgrødekategorier, nemlig porre og broccoli, der hver tæller med 7 ha.

Andelen med gulerødder tæller ikke med, da denne er under 25 %.

Anmeld marken med kode 450 (Grøntsager, blandinger), og tilføj i bemærkningsfeltet, at der dyrkes porrer og broccoli i separate rækker.

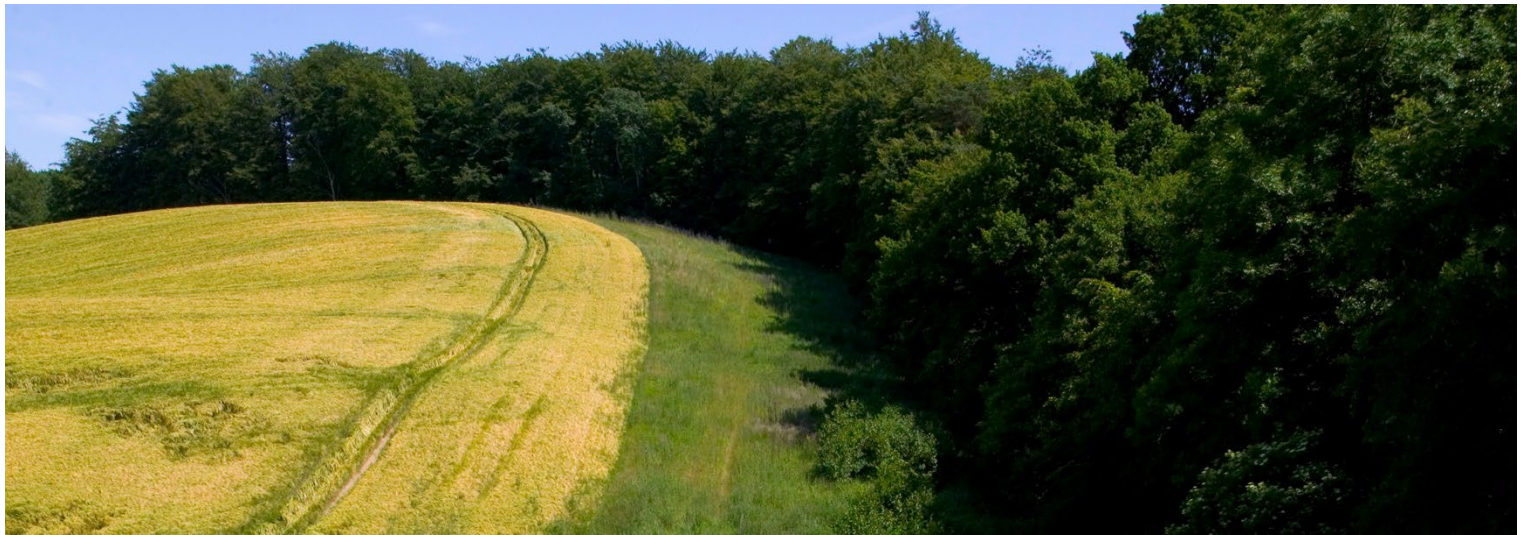
3.5 Særligt for planteskoleafgrøder

Driver du en planteskole, skal de støtteberettigede arealer på planteskolen, der står med planter i omdrift, opfylde kravet om flere afgrødekategorier. Planter i omdrift er et- og toårige urteagtige planter, der dyrkes i bundjorden. Dette gælder, hvis planteskolen har mindst 10 ha støtteberettiget omdriftsareal og ikke er omfattet af undtagelsesbestemmelserne ovenfor. Bemærk, at afgrøder, der dyrkes i potter eller i bakker og derfor ikke har kontakt med bundjorden, ikke er støtteberettigede, se afsnit 3.5 "Støttebetingelser for arealer med gartneriafgrøder og planteskolekulturer" i Vejledning om grundbetaling 2020.

Blandede planteskoleafgrøder vil blive betragtet som tilhørende kategorien "blanding".

Når du anmelder et areal med planteskole i fælleskemaet, vil du blive bedt om at udfylde et separat skema "Markplan over planteskoleafgrøder", som du skal vedhæfte fælleskemaet, når du sender det. Så kan vi beregne andelen af hver afgrødekategori. Du udfylder det separate skema med marker og afgrøder i omdrift. Afgrøderne vælges fra en særlig liste over planteskoleafgrøder.

[Gå til markplan for planteskoleafgrøder og find skema og liste for planteskoleafgrøder](#)

4. Krav om miljøfokusområder

Hvis din bedrift har mere end 15 ha omdriftsarealer, skal du have et areal svarende til mindst 5 procent af omdriftsarealet som miljøfokusområde (MFO)⁹. Se desuden afsnit 2.4 "De grønne krav på arealer med visse miljøtilsagn". Hvis du har mere end 15 ha i omdrift og bruger lavskov til at opfylde dit MFO-krav, så er det summen af omdriftsarealet og arealet med MFO-lavskov, der danner grundlaget for beregningen af de 5 procent MFO.

Se de vejledende eksempler nedenfor.

Eksempel 1:

Bedrift med et areal på	16,00 ha		
- heraf	14,00 ha	Korn -	omdriftsareal
	2,00 ha	Lavskov -	permanent afgrøde

Bedriften skal ikke have MFO, da omdriftsarealet (korn) er mindre end 15 ha.

⁹ Artikel 46, stk. 1, i forordning (EU) nr. 1307/2013 af 17. december 2013, som ændret ved artikel 3, 9) i forordning (EU) nr. 2017/2393 af 13. december 2017

Eksempel 2:

Bedrift med et areal på	25,00 ha		
- heraf	22,00 ha	Korn -	omdrift
	3,00 ha	Lavskov -	permanent afgrøde

Bedriften skal have 5 procent MFO, da omdriftsarealet (korn) er større end 15 ha. Landbrugeren vælger at anmelde sin lavskov som MFO. MFO-lavskoven indgår dermed også som en del af bedriftens samlede omdriftsareal.

Bedriftens omdriftsareal udgør herefter 25,00 ha (22,00 ha korn + 3,00 ha MFO-lavskov). Kravet til MFO-arealet (5 %) på denne bedrift bliver derfor $(25,00 \text{ ha} \times 0,05) = 1,25 \text{ ha}$.

MFO-lavskov tillægges en vægtningsfaktor på 0,5. Arealet med MFO-lavskov bidrager på denne bedrift til at opfylde MFO-kravet med 1,50 ha $(3,00 \text{ ha} \times 0,5)$. Derved opfylder denne bedrift MFO-kravet på 1,25 ha.

4.1 Typer af miljøfokusområder (MFO)

Du kan anvende følgende typer arealer som MFO:

- MFO-bræmmer, som både består af 2 m-bræmmer udlagt efter vandløbsloven og markbræmmer, der ikke nødvendigvis ligger i tilknytning til vandløb. MFO-bræmmer skal have en bredde på mindst 1 meter og højst 20 meter.
- MFO-bestøverbrak
- MFO-brak (sommerslåningsbrak, forårsslåningsbrak og blomsterbrak)
- Landskabselementer omfattet af god landbrugs- og miljømæssig stand (GLM)
 - GLM-fortidsminder
 - GLM-søer
- MFO-lavskov
- MFO-efterafgrøder og MFO-græsudlæg.

Der er forbud mod anvendelse af plantebeskyttelsesmidler på alle MFO-typerne. Det betyder også, at du ikke må anvende bejdset udsæd/frø ved etablering af disse MFO-typer. På MFO-bræmmer må der dog undtagelsesvist anvendes plantebeskyttelsesmidler, hvis det alene er i forbindelse med selektiv bekæmpelse af kæmpebjørneklo. Læs mere i afsnit 4.4.

Miljøfokusområder på arealer i vådområde-, lavbund-, klimaprojekter eller lignende

For arealer i vådområde-, lavbund-, klimaprojekter eller lignende tinglyses der ofte servitutter, der skal sikre, at området fastholdes som græs- og naturareal. Der er ikke noget til hinder for, at sådanne arealer også kan anvendes som miljøfokusområder, såfremt at betingelserne for grundbetaling og grønne krav er opfyldte hele kalenderåret. Afhængigt af tinglysningsrestriktionerne, så vil det som oftest kunne være mulig f.eks. at anvende projektarealerne som 'MFO-brak, forårsslåning', 'MFO-brak, sommerslåning' eller MFO-Lavskov, ligesom GLM-Landskabselementer også kan tælle med i opfyldelsen af kravet om miljøfokusområder.

For MFO-efterafgrøder, MFO-græsudlæg, MFO-bræmmer, MFO-blomsterbrak og MFO-bestøverbrak er det nødvendigt at omlægge jorden for at etablere MFO-typen, hvilket ofte vil stride imod tinglysningsrestriktionerne. Du skal selv orientere dig i, hvilke restriktioner der gælder for dine arealer.

For hver type af miljøfokusområder gælder der en vægtningsfaktor¹⁰. Vægtningsfaktorerne, der er vist i boksen, afspejler miljøfokusområdernes effekt på miljøet og biodiversiteten.

MFO-type	Vægtningsfaktor
MFO-bræmmer (2 m-bræmmer langs vandløb og markbræmmer)	1,5
MFO-bestøverbrak	1,5
MFO-slånings- og blomsterbrak	1,0
GLM-landskabslementer	1,0
MFO-lavskov	0,5
MFO-efterafgrøder og MFO-græsudlæg	0,3

Du kan udregne et MFO-areals bidrag til opfyldelse af kravet om MFO ved at gange vægtningsfaktoren for MFO-typen med størrelsen af arealet.

Eksempel:

En bedrift har 0,50 ha MFO-bræmmer, 0,30 ha GLM-elementer samt 2,00 ha MFO-lavskov. Disse arealer ganges med ovenstående vægtningsfaktorer.

Beregning af MFO-areal:

MFO-bræmmer	(0,50 ha x 1,5) = 0,75 ha
GLM-elementer	(0,30 ha x 1,0) = 0,30 ha
MFO-lavskov	(2,00 ha x 0,5) = 1,00 ha
MFO-areal i alt	= 2,05 ha.

4.2 Undtagelser fra krav om miljøfokusområder (MFO)

Hvis din bedrift har en stor andel af græsarealer, kan du være undtaget fra at have 5 procent MFO. Det gælder, hvis du er omfattet af en af nedenstående undtagelser.

Undtagelse 1 – Stor græsandel i omdrift¹¹

Din bedrift er fritaget for kravet om miljøfokusområder, hvis mere end 75 procent af omdriftsarealet anvendes til produktion af græs eller andet grøntfoder (eksklusive frøgræs), er braklagt eller dyrkes med bælgeplanter eller en kombination af disse anvendelser.

¹⁰ Artikel 46, stk. 3 i forordning (EU) nr. 1307/2013 af 17. december 2013, jf. bilag II i forordning (EU) nr. 639/2014 af 11. marts 2014

¹¹ Artikel 46, stk. 4, litra a), i forordning (EU) nr. 1307/2013 af 17. december 2013, som ændret ved artikel 3, 9) i forordning (EU) nr. 2017/2393

Eksempel 1: Bedrift undtaget fra kravet:

Bedrift med et omdriftsareal på	100,00 ha	
- heraf	70,00 ha	Græs
	6,00 ha	Brak
	10,00 ha	Bælgplanter
resterende omdriftsareal udgør	14,00 ha	

Bedriften skal ikke have MFO, da græs, brak og bælgplanter udgør mere end 75 procent af omdriftsarealet.

I denne sammenhæng er bælgplanter: lucerne, kløver, vikke, ærter, bønner, hestebønner, sødlupiner og sojabønner. Disse afgrøder skal enten være i renbestand eller i blandinger af bælgplanter.

Undtagelse 2 – Stor græsandel/både omdrift og permanent græs¹²

Din bedrift er fritaget fra kravet om miljøfokusområder, hvis mere end 75 procent af det støtteberettigede landbrugsareal er permanent græs og græs i omdrift anvendt til produktion af græs eller andet grøntfoder (eksklusive frøgræs).

Eksempel 1: Bedrift undtaget for kravet:

Bedrift med et landbrugsareal på	100,00 ha	
- heraf	50,00 ha	permanent græs
	26,00 ha	græs i omdrift
resterende omdriftsareal udgør	24,00 ha	

Bedriften skal ikke have MFO, da permanent græs og græs i omdrift udgør mere end 75 procent af det støtteberettigede landbrugsareal.

4.3 MFO-erstatningsarealer

Hvis du i dit fællesskema har anmeldt et MFO-areal, som du ikke kan opretholde eller etablere i løbet af ansøgningsåret, har du mulighed for at anvise et erstatningsareal ved et eventuelt kontrolbesøg. Der er følgende krav til erstatningsarealet:

- Arealet findes inden for dine allerede anmeldte arealer.
- Arealet er til stede ved kontrollen.
- Arealet lever op til de krav, der gælder for den MFO-type, du anviser det som.

Du kan dog ikke få godkendt et større samlet MFO-areal end det MFO-areal, der er anmeldt i dit fællesskema.

Anvisningen af erstatnings-MFO kan ske ved det kontrolbesøg, hvor vi underkender MFO, eller ved et senere kontrolbesøg i forbindelse med ansøgningen. Således kan f.eks. MFO, der underkendes ved en sommerkontrol, erstattes af ekstra udlagte MFO-efterafgrøder, der anvises ved en efterårskontrol. Bemærk dog, at du ikke nødvendigvis får flere kontrolbesøg i løbet af året. Du bør derfor i videst muligt omfang anvise erstatnings-MFO ved det kontrolbesøg, hvor der underkendes MFO.

¹² Artikel 46, stk. 4, litra b), i forordning (EU) nr. 1307/2013 af 17. december 2013 som ændret ved artikel 3, 9) i forordning (EU) nr. 2017/2393 af 13. december 2017

Anvisningen af erstatnings-MFO kan f.eks. være aktuel, hvis dine MFO-efterafgrøder mislykkes på en anmeldt mark. Her har du mulighed for at benytte andre anmeldte marker, som opfylder kravet til MFO-arealer – også selv om de ikke er angivet som MFO-arealer i dit fællesskema.

På grund af reglerne om sprøjteforbud på MFO-arealer er der begrænsninger for anvisning af MFO-græsudlæg i majs, hvis du ikke har anmeldt dette i dit fællesskema. Det betyder, at græsudlæg i majs kun kan anvises som erstatnings-MFO, hvis hovedafgrøden er høstet på kontroltidspunktet og ikke høstet senere end 6. oktober. Læs mere om sprøjteforbuddet i afsnit 4.8 "MFO-efterafgrøder, herunder MFO-græsudlæg".

Eksempler

Land- mand	Anmeldt MFO i FS	Sommerkontrol	Efterårskontrol	Samlet MFO-resultat	Konsekvens for MFO-opfyldelsen
A	4 % MFO-brak 1 % MFO-efteraf- grøder	Ingen MFO-brak Ingen mulige er- statningsarealer	5 % MFO-ef- terafgrøder	5 % MFO	Den underkendte MFO-brak fra som- merkontrollen erstat- tes af ekstra udlagte MFO-efterafgrøder om efteråret.
B	4 % MFO-brak 1 % MFO-efteraf- grøder	Ingen MFO-brak Ingen mulige er- statningsarealer	Ingen efterårs- kontrol	1 % MFO	Der er ved årets kon- trol ikke fremvist er- statnings-MFO. Mu- lige ekstra udlagte MFO-efterafgrøder kan ikke tælle med, da de disse ikke har været til stede ved et kontrolbesøg.
C	4 % MFO-brak Ansøger accepterer delvis opfyldelse af kravet	Ingen MFO-brak Ingen mulige er- statningsarealer	5 % MFO-ef- terafgrøder	4 % MFO	Den underkendte MFO-brak fra som- merkontrollen erstat- tes af udlagte MFO- efterafgrøder om ef- teråret. Der kan dog kun godkendes sam- let 4 % MFO, da dette var anmeldt i FS.

Hvis ansøgeren ikke udtages til efterårskontrol, er det det anmeldte areal med MFO-efterafgrøder, som indgår i beregningen af, om 5 procent-kravet er opfyldt.

4.4 MFO-bræmmer

Ifølge EU-reglerne skelnes der mellem 2 m-bræmmer, der ligger langs vandløb, og bræmmer, der kan ligge andre steder op ad omdriftsarealer (markbræmmer). Begge elementer kan anmeldes hver i sær i forhold til MFO-opfyldelsen. 'MFO-bræmmer' er således en fællesbetegnelse for de 2 meter lovpligtige bræmmer langs vandløb og

markbræmmer¹³. Du kan bruge arealer med MFO-bræmmer helt ned til 0,01 ha som miljøfokusområde (MFO), men vær opmærksom på, at MFO-bræmmer skal være mindst 1 meter. Den samlede bredde på MFO-bræmmer må ikke overstige 20 meter.

Når du anvender én af afgrødekoderne for MFO-bræmmer, vil arealet i den periode, hvor du anvender afgrødekoden, ikke blive til permanent græs. Hvis du anmelder en MFO-bræmme med en blomsterblanding, bryder du samtidig et areals status som permanent græs. Læs mere om markbræmmer i afsnit 3.11 i Vejledning om grundbetaling 2022.

2 m-bræmmen langs vandløb.

Du har stadigvæk mulighed for at medregne de lovpligtige 2 m-bræmmer langs åbne vandløb og søer som MFO¹⁴. I Internet Markkort kan du se, hvilke vandløb og søer der har en registreret 2-m bræmme. I din markplan i dit fællesskema kan du se, om en 2-m bræmme overlapper med én af dine indtegnede omdriftsmarker. Hvis du ønsker at få medregnet din 2-m bræmme som en del af opfyldelsen af MFO, så sæt hak i kolonnen med 2 m-bræmmen i din markplan i dit fællesskema. Bræmmen indgår herefter som en del af dit omdriftsareal. Du har også mulighed for at indtegne din 2 m-bræmme sammen med en tilstødende markbræmme –enten som overlappende eller inden for 5 meter – og dermed få én fælles MFO-bræmme, som har en bredde på maksimalt 20 meter¹⁵. I det tilfælde skal du anmelde hele den fælles MFO-bræmme (inkl. 2-m bræmmen) med en tilhørende afgrødekode for MFO-bræmmer – se nedenfor. Læs mere om indtegnning af MFO-bræmmer i Brugerguide til Internet Markkort.

Du skal tegne MFO-bræmmen som en særskilt mark:

Du skal tegne MFO-bræmmer som selvstændige marker i IMK og angive dem med én af afgrødekoderne for MFO-bræmmer, som står nedenfor¹⁶. Når du tegner en MFO-bræmme, skal den ligge på eller op ad en af dine omdriftsmarker inden for 5 meter, som også er støtteberettiget til grundbetaling.

Arealet af markbræmmen skal være mindre end 50 procent af arealet af dine øvrige omdriftsmarker i den markblok, bræmmen er en del af¹⁷.

Du må gerne anlægge en MFO-bræmme i en markblok med permanent græs

Du kan placere din MFO-bræmme i en markblok med en af dine permanente græsmarker, hvis bræmmens længste side ligger op til en af dine omdriftsmarker i en tilstødende markblok inden for 5 meter fra din indtegnede bræmme. Husk at bruge afgrødekode 335, 336 eller 337, hvis bræmmen er placeret i en markblok med permanent græs.

Arealet af markbræmmen skal være mindre end 50 procent af din permanente græsmark i den markblok, bræmmen er en del af¹⁸.

¹³ Artikel 45, stk. 4, litra e i forordning (EU) nr. 639/2014 af 11. marts 2014

¹⁴ § 69 i lovbekendtgørelse nr. 1217 af 25. november 2019

¹⁵ § 13, stk. 1, nr. 1 i bekendtgørelse nr. 2248 af 3. december 2021

¹⁶ § 13, stk. 1, nr. 3 i bekendtgørelse nr. 2248 af 3. december 2021

¹⁷ § 40, stk. 4, i bekendtgørelse nr. XX af xx. xx. 2021 (Grundbetalingsbekendtgørelsen).

¹⁸ § 40, stk. 4, i bekendtgørelse nr. XX af xx. xx. 2021 (Grundbetalingsbekendtgørelsen).

Aktivitetskravet for MFO-bræmmer afgør, hvilken afgrødekode du skal anvende.

MFO-bræmmer skal være støtteberettigede til grundbetaling med udførelse af en minimumsaktivitet. Du må ikke gødske, sprøjte eller foretage anden jordforbedring, dyrke eller foretage anden jordbearbejdning på arealet i den periode, du har anlagt en MFO-bræmme.

Uanset de nævnte restriktioner er det dog muligt at gøre følgende på MFO-bræmmer:

- Selektiv bekæmpelse af kæmpebjørneklo med plantebeskyttelsesmidler er tilladt gennem hele kalenderåret¹⁹.
- Planlægger du at omlægge arealet til en vintersået afgrøde, kan du tidligst påbegynde nedvisning fra 1. juli og jordbehandling af plantedækket fra 1. august²⁰. Vær i den sammenhæng opmærksom på reglerne for 2 m-bræmmer i vandløbsloven²¹.
- Planlægger du at etablere en vårsået afgrøde det efterfølgende år, må du foretage jordbehandlingen inden for de perioder og på de arealtyper (jb.nr.), som fremgår af den til enhver tid gældende bekendtgørelse om næringsstofreducerende tiltag og dyrkningsrelaterede tiltag i jordbruget (se gældende planperiode)²². Du skal være opmærksom på, at du ikke må nedvisne arealet før 1. januar året efter ansøgningsåret.
- Hvis du vælger at udså en blomsterblanding på din MFO-markbræmme, må du dog gerne jordbehandle og udså blomsterblandingen på arealet senest 30. april.
- Det er tilladt at afgræsse og tage slæt på MFO-bræmmerne. Slåning, herunder slæt, er dog ikke tilladt på MFO-bræmmer i perioden 1. maj til 31. juli²³. Afgræsning er således ikke forbudt i perioden mellem 1. maj og 31. juli.

Du har mulighed for at vælge blandt 7 forskellige afgrødekoder tilhørende MFO-bræmmer, som afhænger af den aktivitet, du vælger at udføre på dine MFO-bræmmer.

1. Afgrødekode 334: MFO-bræmmer, forårsslåning

Plantedækket kan bestå af sidste års afgrøde med en naturlig fremspiring af planter. Du skal slå eller tage slæt på arealet mindst én gang i perioden 1. april til og med 30. april²⁴. Slåning eller slæt kan erstattes af afgræsning inden for samme periode, hvis afgræsningen foregår på en sådan måde, at mere end 50 procent af plantedæk-

¹⁹ § 41, stk. 3 i bekendtgørelse nr. XX af xx. xx. 2021 (Grundbetalingsbekendtgørelsen).

²⁰ § 41, stk. 4, i bekendtgørelse nr. XX af xx. xx. 2021 (Grundbetalingsbekendtgørelsen).

²¹ § 69, stk. 1, i bekendtgørelse nr. XX af xx. xx. 2021 (Grundbetalingsbekendtgørelsen).

²² § 41, stk. 5, i bekendtgørelse nr. XX af xx. xx. 2021 (Grundbetalingsbekendtgørelsen).

²³ § 41, stk. 2 i bekendtgørelse nr. XX af xx. xx. 2021 (Grundbetalingsbekendtgørelsen).

²⁴ § 41, stk. 1 i bekendtgørelse nr. XX af xx. xx. 2021 (Grundbetalingsbekendtgørelsen).

ket fremstår afgræsset og under 40 cm højt 30. april. Områder større end 100 m², der ikke bærer præg af slåning eller afgræsning i perioden 1. april til 30. april, er ikke støtteberettigede til grundbetaling og derved heller ikke berettigede til at tælle med som MFO.

- Mulighed på permanent græs: Anvend afgrødekode 335 "MFO-bræmmer, permanent græs, forårsslåning", hvis du ønsker at placere din bræmme i en markblok, som har status som permanent græs. Du skal fortsat opfylde betingelserne for bræmmer og leve op til aktivitetskravet formuleret for afgrødekode 334 "MFO-bræmme, forårsslåning".

2. Afgrødekode 327, 'MFO-bræmme, sommerslåning':

Plantedækket kan bestå af sidste års afgrøde med en naturlig fremspiring af planter. Du skal slå eller tage slæt på arealet mindst én gang i perioden 1. august til og med 25. oktober²⁵. Slåning eller slet kan erstattes af afgræsning inden for samme periode, hvis afgræsningen foregår på en sådan måde, at mere end 50 procent af plantedækket fremstår afgræsset og under 40 cm højt 25. oktober²⁶. Områder større end 100 m², der ikke bærer præg af slåning eller afgræsning i perioden 1. august til 25. oktober, er ikke støtteberettigede til grundbetaling og derved heller ikke berettiget til at tælle med som MFO.

- Mulighed på permanent græs: Anvend afgrødekode 336 "MFO-bræmmer, permanent græs, sommerslåning", hvis du ønsker at placere din bræmme i en markblok, som har status som permanent græs. Du skal fortsat opfylde betingelserne for bræmmer og leve op til aktivitetskravet formuleret for afgrødekode 327 "MFO-bræmme, sommerslåning".

3. Afgrødekode 328, 'MFO-bræmme, blomsterblanding':

Det er tilladt senest 30. april at foretage mekanisk jordbehandling på arealet, hvis der senest denne dato udsås en blanding af frø- og nektarproducerende plantearter (minimum to forskellige plantearter pr. m² jævnt fordelt over hele marken)²⁷. Plantedækket må ikke bestå af korn, raps eller majs i renbestand eller en blanding, der udelukkende består af disse afgrøder²⁸. Hvis du anmelder dit areal med afgrødekoden 328 "MFO-bræmmer med blomster", er der ikke krav om, at du skal slå eller afgræsse arealet i perioden 1. juni til 25. oktober. Vær opmærksom på reglerne i lov om vandløb, hvis din MFO-bræmme overlapper med en 2 m-bræmme.

- Mulighed på permanent græs: Du kan også anvende afgrødekode 328 i markblokke, som har status af permanent græs. Hvis du anvender denne afgrødekode, så vil arealets status som permanent græs ophøre.

4. Afgrødekode 329: MFO-bræmmer, miljøtilsagn

Har du et areal med miljøtilsagn, dvs. tilsagnstyperne 4, 5, 7, 8, 9, 13, 16, 50, 55, 66, 67, 74, 75, 76, 77 og 78, skal du anmelde MFO-bræmmen med afgrødekode 329, 'MFO-bræmmer, Miljøtilsagn'. Med denne afgrødekode skal du opfylde de samme aktivitetskrav som for afgrødekode 327, og du er stadig forpligtet til at leve op til tilsagnsforpligtelserne. Husk at være opmærksom på, om dit tilsagn til arealet er udløbet.

²⁵ § 41, stk. 1, i bekendtgørelse nr. XX af xx. xx. 2021 (Grundbetalingsbekendtgørelsen).

²⁶ § 41, stk. 1 og 2 i bekendtgørelse nr. XX af xx. xx. 2021 (Grundbetalingsbekendtgørelsen).

²⁷ § 41, stk. 1 i bekendtgørelse nr. XX af xx. xx. 2021 (Grundbetalingsbekendtgørelsen).

²⁸ § 2, stk. 1, nr. 9 i bekendtgørelse nr. XX af xx. xx. 2021 (Grundbetalingsbekendtgørelsen).

- Da jordbearbejdning ikke er tilladt i henhold til tilsagnsbetingelserne, må du ikke anvende en plovfure som adskillelse fra det omkringliggende areal. Du skal derfor adskille MFO-bræmmen fra det omkringliggende areal på anden vis, f.eks. ved et trådhegn eller hegnspæle. Du kan både få grundbetaling og grøn støtte til arealet.
- Har du tilsagnstyperne 74, 75, 76, 77 og 78, får du nedsat det udbetalte tilskud til 0 kr. på dit tilsagn.
- Mulighed på permanent græs: Anvend afgrødekode 337 "MFO-bræmme, permanent græs, miljøtilsagn", hvis du ønsker at placere din bræmme i en markblok, som har status som permanent græs. Du skal fortsat opfylde betingelserne for bræmmer og leve op til aktivitetskravet formuleret for afgrødekode 329 "MFO-bræmme, miljøtilsagn".

Omlægning af MFO-bræmmer

Du må i hele støtteåret fra 1. januar til og med 31. december ikke plante ikke-støtteberettigede afgrøder, herunder juletræer.

- Omlægning om efteråret – etablering af vinterafgrøder:

Med støtteberettigede vinterafgrøder menes afgrøder, som udsås eller udplantes sent på året med henblik på høst det efterfølgende år. Dette vil sige både vintersæd og sent udplantede permanente afgrøder, f.eks. lavskov og frugttræer, samt arealer med tilsagn om skovrejsning.

Hvis du vil etablere en vinterafgrøde med henblik på høst det efterfølgende år, må du nedvisne plantedækket fra 1. juli, ligesom du må foretage jordbehandling, såning og gødsning samt anvende jordforbedringsmidler og plantebeskyttelsesmidler fra 1. august²⁹.

Den forberedende aktivitet erstatter samtidigt aktivitetskravet om slåning/afgræsning³⁰.

- Omlægning om efteråret – etablering af vårsåede afgrøder:

Hvis du vil etablere en støtteberettiget vårafgrøde det efterfølgende år, må du foretage jordbehandlingen på tunge lerjorde (JB. 7-9) fra 1. oktober og på ler- og humusjorde (JB nr. 5-6 og 10-11) fra 1. november³¹. Datoer for jordbearbejdning i forbindelse med etablering af vårsåede afgrøder i efteråret skal følge den til enhver tid gældende bekendtgørelse om næringsstofreducerende tiltag og dyrkningsrelaterede tiltag i jordbruget (se gældende planperiode). Du skal være opmærksom på, at du ikke må nedvisne arealet før 1. januar i det efterfølgende kalenderår.

MFO-bræmmers placering

MFO-bræmmen skal placeres på eller ligge op ad et tilstødende omdriftsareal, hvilket den gør, når bræmmens længste side ligger langs en omdriftsmark³². Du har mulighed for at placere din MFO-bræmme i en markblok med permanent græs, hvis bræmmens længste side støder op til en omdriftsmark inden for 5 meter. Bræmmen kan

²⁹ § 41, stk. 4 i bekendtgørelse nr. XX af xx. xx. 2021 (Grundbetalingsbekendtgørelsen).

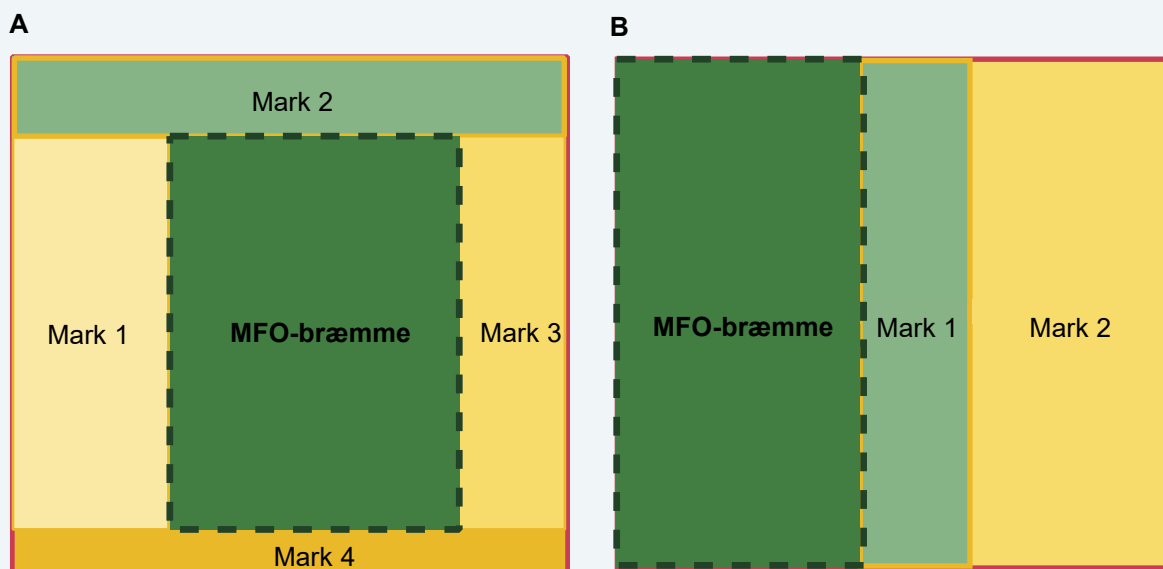
³⁰ § 41, stk. 4, jf. § 19 i bekendtgørelse nr. XX af xx. xx. 2021 (Grundbetalingsbekendtgørelsen).

³¹ § 41, stk. 5, jf. § 20, i bekendtgørelse nr. XX af xx. xx. 2021 (Grundbetalingsbekendtgørelsen).

³² § 40, stk. 1, i bekendtgørelse nr. XX af xx. xx. 2021 (Grundbetalingsbekendtgørelsen).

ikke godkendes, hvis bræmmens længste side inden for 5 meter støder op til en mark med permanent græs eller en anden permanent afgrøde, som f.eks. lavskov eller frugttræer³³.

Du skal sikre dig, at din MFO-bræmme til enhver tid er mindre end arealet på dine tilstødende marker tilsammen i samme markblok³⁴. Det vil sige at du skal have mindst én anden mark, som støder op til din MFO-bræmme, og som arealmæssigt enten er lige så stor eller større som din MFO-bræmme inden for samme markblok. Dette krav gælder uanset, om din MFO-bræmme ligger i en markblok med permanent græs eller en omdriftsafgrøde. Se eksempel nedenfor.

I **scenarie A** er MFO-bræmmens areal større end hver enkelt af de tilstødende 4 marker, men summen af de 4 marker indenfor markblokken udgør det største areal. MFO-bræmmen er dermed OK.

I **scenarie B** er MFO-bræmmens areal større end den tilstødende mark 1, men arealet for mark 1 og 2 indenfor samme markblok udgør tilsammen et større areal. MFO-bræmmen er OK.

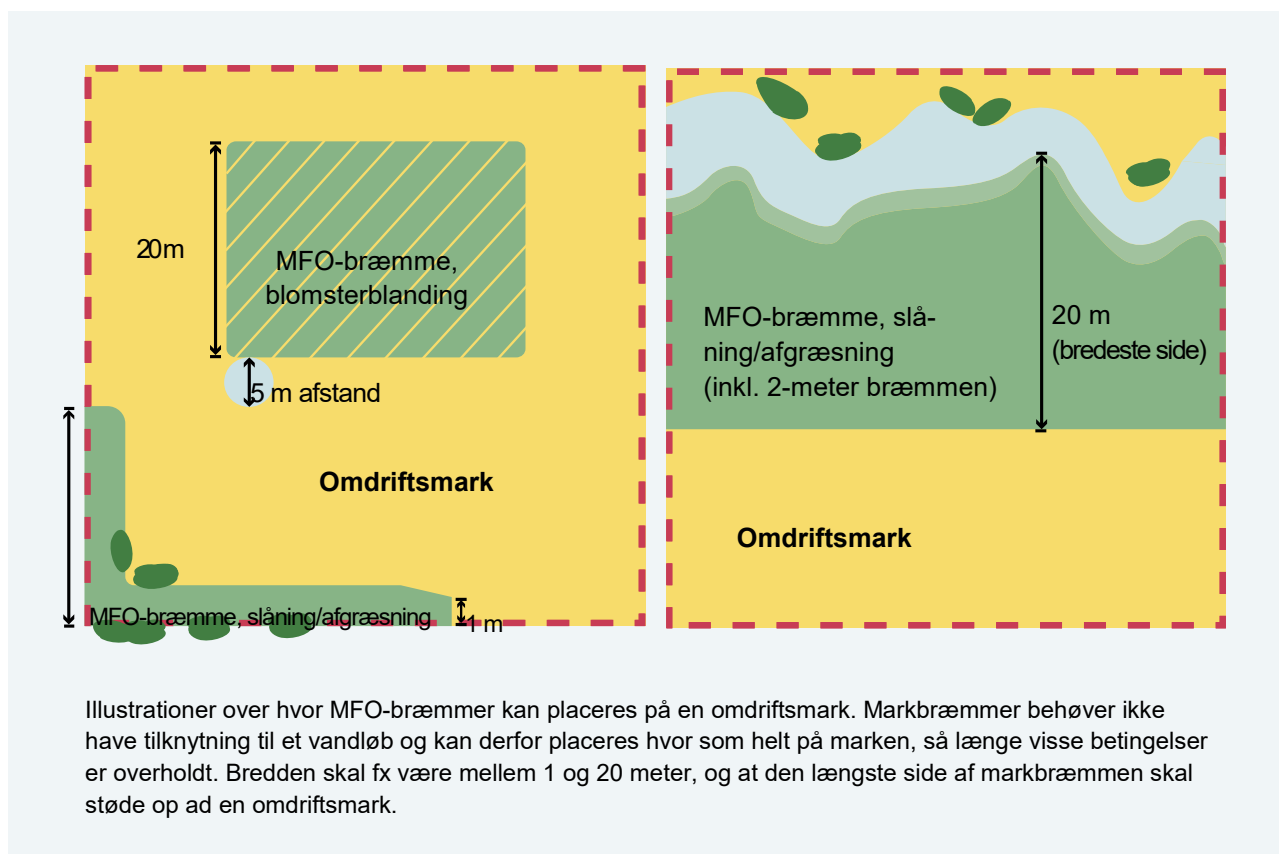
MFO-bræmmers form

En MFO-bræmme skal være minimum 1 meter i bredden, og den kan maksimum være 20 meter i bredden – se eksemplerne nedenfor. Bredden på en MFO-bræmme kan således variere, så længe minimumsbredden og maksimumsbredden ikke overskrides. Du kan dog ikke ændre på formen af 2 m-bræmmer langs vandløb og søer, da disse bræmmer altid skal være 2 meter i bredden, jf. vandløbsloven³⁵. Når du anmelder en MFO-bræmme, skal du have rådighed over det omdriftsareal, din markbræmme støder op til.

³³ § 40, stk. 1 i bekendtgørelse nr. XX af xx. xx. 2021 (Grundbetalingsbekendtgørelsen).

³⁴ § 40, stk. 4 i bekendtgørelse nr. XX af xx. xx. 2021 (Grundbetalingsbekendtgørelsen)

³⁵ § 69, stk. 1, i lovbekendtgørelse nr. 1217 af 25. november 2019 (vandløbsloven)

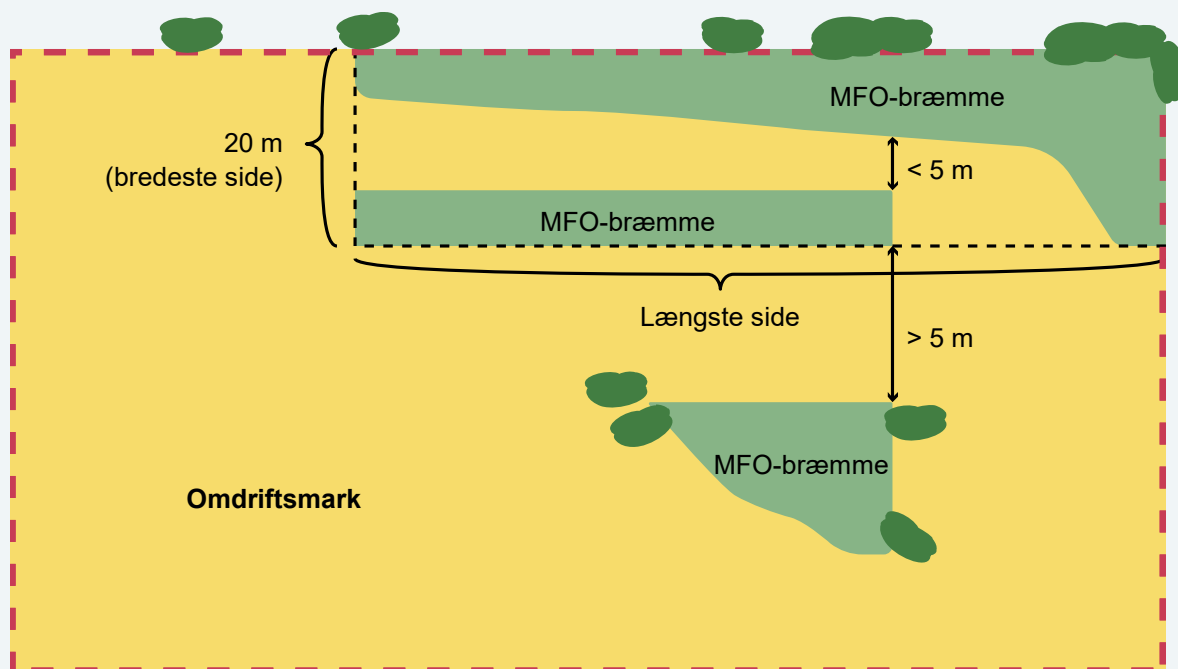
Tydelig adskillelse og sammenhæng med flere MFO-bræmmer

MFO-bræmmen skal kunne skelnes tydeligt fra den tilstødende omdriftsmark³⁶. Dette gør du f.eks. ved at sikre dig, at plantedækket er tydeligt forskelligt, eller at MFO-bræmmen er afgrænset af f.eks. et hegn, en plovfure eller hegnspæle. Du kan også etablere et vildt- og bivenligt tiltag som adskillelse.

Hvis du har placeret din MFO-bræmme tæt op ad en brakmark og ønsker at lade MFO-bræmmen afgræsse, skal du holde arealerne fysisk adskilte med et hegn, således at dyrene ikke har mulighed for at afgræsse brakarealet. Har du en mark med et ensartet plantedække (f.eks. græs), men som har både MFO-bræmmer, brakmarker og brak anvendt som målrettet regulering m.m., så bør du tydeliggøre, hvor på marken de ligger, f.eks. med en plovfure, et vildt- og bivenligt tiltag eller en forskel i vegetationsdækket.

Du kan godt udlægge flere MFO-bræmmer på samme omdriftsareal. Du skal dog være opmærksom på, at hvis de placeres mindre end 5 meter fra hinanden, vil de blive anset som én MFO-bræmme med krav om, at den samlede bredde, inkl. afstanden mellem bræmmerne, ikke må være mere end 20 meter. Hvis MFO-bræmmerne placeres 5 meter eller mere fra hinanden, vil de blive anset som to forskellige bræmmer, der hver kan være op til 20 meter i bredden. Se eksemplerne nedenfor. Anmelder du en 2 m-bræmme langs et åbent vandløb som et MFO-element, der samtidig tilstøder din indtegnede MFO-bræmme, må den samlede bredde for de to bræmmer ikke overstige 20 meter.

³⁶ Artikel 46, stk. 2, 2. afsnit i forordning (EU) nr. 1307/2013 af 17. december 2013 og § 40, stk. 1, i bekendtgørelse nr. XX af xx. xx. 2021 (Grundbetalingsbekendtgørelsen)

Flere MFO-markbræmmer anlagt af samme ansøger op ad den samme omdriftsmark. I figuren ligger de to øverste markbræmmer mindre end 5 meter fra hinanden, og de anses som én fælles markbræmme. De må tilsammen ikke have en bredde på mere end 20 meter. Afstanden til den nederste markbræmme er 5 meter eller mere og anses som to forskellige markbræmmer, der hver især må være op til 20 meter brede.

Gør noget ekstra for at fremme biodiversiteten:

Hvis du ønsker, at MFO-bræmmerne skal gøre noget ekstra for de vilde dyr og planter, kan du med fordel placere bræmmerne tæt på eksisterende naturområder, småbiotoper, levende hegn, grøfter eller lignende. Da du ikke må anlægge et vildt- og bivenligt tiltag på en MFO-bræmme, kan du i stedet anlægge dine vildt- og bivenlige tiltag på omdriftsmarker, der støder op til dine MFO-bræmmer. På den måde kan du bruge et vildttiltag til tydeligt at adskille MFO-bræmmerne fra det tilstødende omdriftsareal, og samtidig skabe en god variation i plantedækket til gavn for vildtet.

Læs mere om vildt- og bivenlige tiltag i afsnit 3.10 i Vejledning om grundbetaling 2022. På markliv.dk kan du desuden finde inspiration til, hvordan du etablerer forskellige naturvenlige tiltag på landbrugsarealer.

.MFO-bræmmen skal:

- være til din rådighed på ansøgningstidspunktet.
- være indtegnet som en mark i en støtteberettiget markblok i IMK, og være anmeldt i fællesskemaet med en afgrødekode for MFO-bræmmer. Bræmmens areal skal mindst udgøre 0,01 ha.
(vær opmærksom på at bræmmer også kan indtegnes i en markblok med permanent græs)
- arealmæssigt være mindre end samme ansøgers øvrige tilstødende marker (indenfor 5 meter af) til sammen i samme markblok
- ligge op ad (indenfor 5 meter af) et omdriftsareal, som tilhører samme ansøger, på MFO-bræmmens længste side
- være mindst 1 meter bred og højst 20 meter bred.

[Læs guiden "Sådan udfylder du siden MFO og efterafgrøder"](#)

Afgrødekodeliste for MFO-bræmmer

327	MFO-bræmme, sommerslåning
328	MFO-bræmme med blomsterblanding
329	MFO-bræmme, miljøtilsagn
334	MFO-bræmme, forårsslåning
335	MFO-bræmme, permanent græs, forårsslåning
336	MFO-bræmme, permanent græs, sommerslåning
337	MFO-bræmme, permanent græs, miljøtilsagn

4.5 GLM-landskabselementer – Fortidsminder og søer

Du kan anvende landskabselementer, der er omfattet af god landbrugs- og miljømæssig stand (GLM), og som fremgår af korttemaerne i IMK, som miljøfokusområder (MFO). Det drejer sig om GLM-fortidsminder og GLM-søer, også kaldet GLM-landskabselementer, som har et areal større end 100 m², og som ligger på eller op ad et støtteberettiget omdriftsareal. GLM-landskabselementet indgår i beregningen af dit MFO-areal med en vægtningsfaktor på 1. Det betyder, at du kan medregne 1 ha GLM-landskabselement som 1 ha MFO³⁷.

Rundt om GLM-søer og -fortidsminder ligger en 2 meter dyrkningsfri bufferzone/græsbræmme, som du skal huske at slå eller afgræsse for at GLM-landskabselementet kan godkendes som et MFO-areal. Resten af landskabselementet er ikke omfattet af et aktivitetskrav. Du må heller ikke fjerne, ødelægge eller reducere et landskabselement og den tilhørende randbevoksning, herunder den 2 meter dyrkningsfrie bræmme.

³⁷ Artikel 46, stk. 2, litra c) og stk. 3, i forordning (EU) nr. 1307/2013 af 17. december 2013 samt § 39, stk. 1, nr. 4 i bekendtgørelse nr. XX af xx. xx. 2021 (Grundbetalingsbekendtgørelsen)

Du skal tegne GLM-landskabselementer som en del af omdriftsmarken, som du søger grundbetaling for. Du anmelder GLM-landskabselementer med samme afgrødekod som den mark, de indgår i. Markér derefter i fællesskemaet, om GLM-elementet skal medregnes som MFO.

Hvis du har miljø- og økologitilsagn på marken, er der særlige regler for indtegning af GLM-landskabselementer. Læs mere i Brugerguide til Internet Markkort.

GLM-landskabselementer som MFO

Fortidsminder og søer skal:

- være tegnet på korttema i Internet Markkort
- ligge på eller op ad et omdriftsareal
- tegnes som en del af den omdriftsmark, de ligger på.

Eksempel:

En mark på 10 ha med vårbyg indeholder en GLM-sø med randbevoksning med et areal på i alt 1.700 m², der er kortlagt i IMK.

Du tegner hele marken, indtaster afgrøde kode 1 (vårbyg) og sætter hak i fællesskemaet ved, at GLM-elementet skal regnes med. Beregningen af GLM-landskabselementets areal og bidrag til dit samlede MFO-areal sker herefter automatisk.

4.6 MFO-brak

Du kan bruge arealer med MFO-bestøverbrak, MFO-blomsterbrak og MFO-slåningsbrak (både forårs- og sommerslåning) helt ned til 0,01 ha som miljøfokusområde (MFO). Støttebetingelserne for MFO-brak følger reglerne for almindelig brak³⁸. Læs mere i afsnit 3.4 i Vejledning om grundbetaling 2022.

MFO-slåningsbrak – vælg mellem 'forårsslåning' og 'sommerslåning'.

Vær opmærksom på, at du kan vælge mellem to forskellige varianter af MFO-slåningsbrak: 'MFO-brak, forårsslåningsbrak' og 'MFO-brak, sommerslåningsbrak'. Der gælder to forskellige aktivitetsperioder afhængigt af valg af afgrødekod. Hvis du har valgt afgrødekod 339 "MFO-brak, forårsslåning", skal du slå arealet fra 1. april til og med 30. april³⁹. Hvis du har valgt afgrødekod 308 "MFO-brak, sommerslåning", skal du slå arealet fra 1. august til og med 25. oktober⁴⁰. Begge typer af MFO-slåningsbrak har en vægtningsfaktor på 1,0. Du skal inden ændringsfristen for fællesskemaet tage stilling til, hvilken af de to slåningsperioder på braklagte arealer du ønsker at opfylde dit aktivitetskrav med.

Hvis du kommer i en situation, hvor du alligevel ikke kan nå at slå dit brakareal i foråret, har du mulighed for at ændre afgrødekoden til f.eks. 'brak, sommerslåning' i dit fællesskema. Kommer vi på en arealkontrol hen over sommeren og vurderer, at du ikke har slået dit areal i foråret, vil vi derfor være nødsaget til at udtage dit areal til efterkontrol i forhold til reglerne for 'MFO-brak, sommerslåning'. Husk, at du efter ændringsfristen dog ikke kan ændre afgrødekoden fra sommerslåningsbrak til forårsslåningsbrak, da aktivitetsperioden for forårsslåningsbrak udløber 30. april.

³⁸ §§ 17-18, i § 39, stk. 1, nr. 4 i bekendtgørelse nr. XX af xx. xx. 2021 (Grundbetalingsbekendtgørelsen)

³⁹ § 17, stk. 1, nr. 1, i § 39, stk. 1, nr. 4 i bekendtgørelse nr. XX af xx. xx. 2021 (Grundbetalingsbekendtgørelsen)

⁴⁰ § 17, stk. 1, nr. 2, i § 39, stk. 1, nr. 4 i bekendtgørelse nr. XX af xx. xx. 2021 (Grundbetalingsbekendtgørelsen)

Du kan læse mere generelt om slåningsbrak, herunder forskellen på forårsslåning og sommerslåning, i afsnit 3.4 i Vejledning om grundbetaling 2022.

Vær opmærksom på, at du ikke kan anvende afgrødekoderne for slåningsbrak, hvis arealet det foregående ansøgningsår var anmeldt som permanent græs. På et braklagt areal må der i hele kalenderåret ikke være flere end 100 træer og buske pr. ha⁴¹, hvorfor en tidligere lavskovsmark, eller areal med skov, skal være stævnet og stubfræset inden udgangen af forrige år.

Du kan så dine MFO-braklagte arealer med blomsterblandinger (bestøverbrak og blomsterbrak)

Du kan etablere din brakmark med blomsterblandinger for at tilgodese de bestøvende insekter og for at skabe variation i plantedækket i agerlandskabet⁴². Du kan vælge mellem enten MFO-blomsterbrak (afgrødekode nr. 325) eller MFO-bestøverbrak (afgrødekode nr. 343). Vær opmærksom på, at MFO-blomsterbrak har en vægtningsfaktor på 1,0, mens MFO-bestøverbrak vægtes med 1,5.

Det er en støttebetingelse for begge disse typer brak, at du senest 30. april skal have jordbehandlet og sået en blomsterblanding. Blandingskravet er dog forskelligt; for blomsterbrak skal sås med mindst 2 forskellige frø- og nektarproducerende planterarter pr. m², mens bestøverbrak skal sås med mindst 3 forskellige pollen- og nektarproducerende planterarter pr. m² med planterarter udvalgt fra en særlig planterartsliste (se tabel længere nede i afsnittet). For begge braktyper gælder, at blandingen skal udgøre mere end 50 procent af markens samlede plantedække og være jævnt fordelt. Hvis din blanding ikke opfylder betingelserne for enten blomster- eller bestøverbrak, kan du ikke ændre til hverken forårs- eller sommerslåningsbrak, da du formentligt har jordbehandlet dit areal i forbindelse med såningen af din blomsterblanding. Anvend i stedet en anden omdriftsafrøde.

Hvis du vælger at etablere MFO-blomsterbrak eller MFO-bestøverbrak, behøver du ikke at slå dit areal i perioderne 1. april til og med 30. april eller 1. august til og med 25. oktober, fordi du opfylder støttebetingelserne ved at jordbehandle arealet inden 1. maj. Læs mere om betingelserne for disse to braktyper i afsnit 3.4 i Vejledning om grundbetaling 2022.

Du kan uanset arealanvendelse det foregående ansøgningsår anmelde arealer med både MFO-blomsterbrak og MFO-bestøverbrak. På et braklagt areal må der i hele kalenderåret ikke være flere end 100 træer og buske pr. ha⁴³, hvorfor en tidligere lavskovsmark, eller areal med skov, skal være stævnet og stubfræset inden udgangen af forrige år.

2-årigt aktivitetskrav på arealer med blomsterbrak og bestøverbrak.

Der er et 2-årigt aktivitetskrav for blomster- og bestøverbrak⁴⁴. Det betyder, at du det første år og mindst hvert andet år herefter skal udføre en ny jordbehandling og udsåning af en blomsterblanding, hvis du fortsat ønsker at have blomsterbrak eller bestøverbrak. Har du haft blomsterbrak eller bestøverbrak på arealet siden 2020, betyder det, at du igen i 2022 skal udføre en ny jordbehandling og udsåning af en blomsterblanding. Som alternativ kan du dog ændre din afgrødekode til slåningsbrak (enten forårsslåning eller sommerslåning). Hvis du ændrer til en

⁴¹ §12, stk. 1, nr. 1, i § 39, stk. 1, nr. 4 i bekendtgørelse nr. XX af xx. xx. 2021 (Grundbetalingsbekendtgørelsen)

⁴² § 17, stk. 1, nr. 3 og stk. 2, i § 39, stk. 1, nr. 4 i bekendtgørelse nr. XX af xx. xx. 2021 (Grundbetalingsbekendtgørelsen)

⁴³ §12, stk. 1, nr. 1, i § 39, stk. 1, nr. 4 i bekendtgørelse nr. XX af xx. xx. 2021 (Grundbetalingsbekendtgørelsen)

⁴⁴ §17, stk. 2, i bekendtgørelse nr. XX af xx. xx. 2021 (Grundbetalingsbekendtgørelsen)

ny afgrødekode for brak, så vær opmærksom på, at brakarealet vil få en ny MFO-vægtningsfaktor (læs mere i vejledningen om grøn støtte, kapitel 4.6).

Du skal dog være opmærksom på, at blomster- og bestøverbrak med en 2-årig anvendelse fortsat har et plantedække begge kalenderår bestående af en blomsterblanding, der opfylder betingelser for enten blomsterbrak eller bestøverbrak.

Planteartsliste over godkendte plantearter, der kan indgå i en blomsterblanding til bestøverbrak.

Dansk navn	Latinsk navn
Blåhat	<i>Knautia arvensis</i>
Gul okseøje	<i>Glebionis segetum</i>
Hvid okseøje	<i>Leucanthemum vulgare</i>
Gul sennep	<i>Sinapis alba</i>
Hjulkrone	<i>Borago officinalis</i>
Honningurt	<i>Phacelia tanacetifolia</i>
Morgenfrue	<i>Calendula officinalis</i>
Alm. hør	<i>Linum usitatissimum</i>
Alm. rundbælg	<i>Anthyllis vulneraria</i>
Boghvede	<i>Fagopyrum esculentum</i>
Cikorie	<i>Cichorium intybus</i>
Kornblomst	<i>Centaurea cyanus</i>
Kornvalmue	<i>Papaver rhoeas</i>
Vild gulerod	<i>Daucus carota ssp. carota</i>
Alm. røllike	<i>Achillea millifolia</i>
Kommen	<i>Carum carvi</i>
Vild kørvel	<i>Anthriscus sylvestris</i>
Brunelle	<i>Prunella vulgaris</i>
Kællingetand	<i>Lotus corniculatum</i>
Kløver (rødkløver, alsike-kløver, blodkløver, hvidkløver)	<i>Trifolium pratense; Trifolium hybridum ssp. Hybridum; Trifolium incarnatum; Trifolium repens</i>
Lucerne	<i>Medicago sativa</i>
Mark-stenkløver (Gul stenkløver)	<i>Melilotus officinalis</i>
Musevikke	<i>Vicia cracca</i>
Esparsette	<i>Onobrychis viciifolia</i>
Humlesneglebælg	<i>Medicago lupulina</i>

MFO-braklagte arealer er underlagt et totalt sprøjteforbud

Du må ikke anvende sprøjtemidler på arealer anmeldt som MFO-brak, heller ikke selvom dette sker i forbindelse med bekæmpelse af invasive og uønskede plantearter⁴⁵. Det betyder, at det heller ikke er tilladt at anvende sprøjtemidler til nedvisning af plantearter, som er underlagt en national indsatsplan, f.eks. kæmpebjørneklo og flyvehavre*. Du kan i stedet bekæmpe disse uønskede plantearter ved en selektiv afslåning af planten inden den sætter frø.

⁴⁵ §17, stk. 5 og 6, i bekendtgørelse nr. XX af xx. xx. 2021 (Grundbetalingsbekendtgørelsen)

**Reglerne om bekæmpelse af flyvehavre er i Danmark omfattet af en national bekendtgørelse. Det er særligt relevant, hvis der er meget flyvehavre på din mark. Hvis du konstaterer, at der er meget flyvehavre, eller hvis du bliver påbudt at fjerne flyvehavre efter flyvehavrebekendtgørelsen, skal du fjerne plantematerialet fra dine marker, herunder braklagte arealer. Har du anmeldt din mark som brak (både almindelig og som MFO), og har du fjernet plantematerialet fra marken, skal du derfor ændre afgrødekoden i din markplan til f.eks. 'græs i omdrift'. Er det kun dele af brakmarken, der har flyvehavre, så opdel din brakmark, og anmeld den øvrige del med en anden afgrødekode.*

Vildt- og bivenlige tiltag på MFO-braklagte arealer

Hvis du ønsker at have vildt- og bivenlige tiltag på dine MFO-braklagte arealer, kan du læse mere om mulighederne i afsnit 3.10 i Vejledning om grundbetaling 2022. På landbrugsstyrelsens hjemmeside markliv.dk kan du finde information om forskellige vildt- og bivenlige tiltag, du kan anlægge på dine marker. Denne hjemmeside er lavet i samarbejde med de grønne organisationer og landbrugserhvervet.

Krydsoverensstemmelseskrav på braklagte arealer

Braklagte arealer (alle typer) er underlagt regler om 'god landbrugsmæssig og miljømæssig stand' (GLM) med henblik på opretholdelse af plantedækket. Læs mere om GLM-reglerne i afsnit 3.4.3, "Krydsoverensstemmelseskrav om plantedække på braklagte arealer", i Vejledning om grundbetaling 2022.

MFO-brak bliver ikke til permanent græs

Et brakareal opnår ikke status som permanent græs, så længe du anmelder det som MFO-brak. Du kan dog kun anmelde MFO-brak, hvis du er underlagt MFO-kravet. Har du et areal med status af permanent græs, har du dog fortsat mulighed for at anmelde det som bestøver- eller blomsterbrak.

Arealer med miljøtilsagn og MFO-brak

Anvender du arealer med tilsagnstyperne 36, 37, 74, 75, 76, 77 og 78 som MFO, får du nedsat det udbetalte tilskud til 0 kr. på dit tilsagn.

Afgrødekoder for MFO-brak

Brakarealer, du anvender til MFO, skal anmeldes i dit fællesskema med en af afgrødekoderne nedenfor, hvorefter arealet vil herefter indgå i den samlede opfyldelse af MFO på din bedrift:

- 308 "MFO-brak, sommerslåning"
- 325 "MFO-blomsterbrak"
- 339 "MFO-brak, forårsslåning"
- 343 "MFO-bestøverbrak".

Søger du grundbetaling for arealer med udtagningsforpligtelse (tilsagnstype 7, 8, 13 eller 16), som anmeldes med følgende afgrødekoder, tæller de automatisk med som MFO-brak:

- 312 (20-årig udtagning)
- 313 (20-årig udtagning med skov)
- 317 (vådområder med udtagning) og
- 319 (MFO-brak, Udtagning, ej landbrugsareal).

4.7 MFO-lavskov

Du kan anvende arealer med lavskov helt ned til 0,01 ha som miljøfokusområde (MFO), hvis de overholder betingelserne for grundbetaling til lavskov. Du kan læse om de generelle støttebetingelser for lavskov i afsnit 3.7.1 i Vejledning om grundbetaling 2022.

I det kalenderår, du anmelder din lavskov som MFO, må du ikke bruge plantebeskyttelsesmidler. Du må dog gerne gødske din MFO-lavskov⁴⁶.

Når du anmelder MFO-lavskov i dit fællesskema, vil det automatisk indgå i den samlede opfyldelse af MFO på din bedrift. Vægtningstaktoren er 0,5. Det betyder, at 1 ha lavskov svarer til 0,5 ha MFO.

Afgrødekoder for MFO-lavskov

Hvis du vil bruge dit areal som MFO-lavskov, skal du anmelde det med én af de fem afgrødekoder i dit Fællesskema:

602	MFO - Pil
603	MFO – Poppel (0-100 andre træer pr. ha)
604	MFO - El
605	MFO - Lavskov
606	MFO – Poppel (100-400 andre træer pr. ha)

⁴⁶ artikel 46, stk. 2, litra g) i forordning (EU) nr. 1307/2013 af 17. december 2013

Udregningen af dit 5 procent miljøfokusområde sker på grundlag af både dit anmeldte omdriftsareal og dit anmeldte lavskovsareal med MFO. Lavskovarealer, der ikke er anmeldt som MFO-lavskov, indgår ikke i beregningen af, hvor stort et areal du skal have som MFO på din bedrift.

MFO-Lavskov skal være på arealet i hele det kalenderår, hvor det anvendes til at opfylde kravet om 5 procent miljøfokusområde, for at kunne godkendes som MFO.

4.8 MFO-efterafgrøder, herunder MFO-græsudlæg

Du kan anvende arealer med efterafgrøder, i form af blandinger eller udlæg i hovedafgrøden, som MFO. Efterafgrøder og græsudlæg indgår i beregningen af MFO-arealet med en vægtningsfaktor på 0,3. Det betyder, at 1 ha med efterafgrøder/græsudlæg kan medregnes som 0,30 ha MFO⁴⁷.

MFO-efterafgrøder og MFO-græsudlæg skal sikre, at jorden om efteråret er dækket med afgrøder, der både har en kvælstofoptagende effekt samt fremmer biodiversiteten. MFO-efterafgrøder må ikke blive det efterfølgende års hovedafgrøde. Dette krav gælder ikke for MFO-græsudlæg.

Hvis du anmelder et areal i fællesskemaet som MFO-efterafgrøder eller græsudlæg, indgår arealet automatisk i den samlede opgørelse af MFO på bedriftsniveau.

Etablering af MFO-efterafgrøder og -græsudlæg

Du kan anvende følgende som MFO:

- Efterafgrøder etableret som blandinger, sået før eller efter høst, som ikke bliver til næste års hovedafgrøde, eller
- Udlæg af græs, bælgeplanter eller blandinger heraf (f.eks. kløvergræs), etableret i en hovedafgrøde (ikke græs) før høst. Udlægget må gerne være sået i en vinterafgrøde det foregående ansøgningsår.

⁴⁷ artikel 46, stk. 2, litra i) og stk. 3, i forordning 1307/2013 af 17. december 2013 samt artikel 45, stk. 9, i forordning (EU) nr. 639/2014 af 11. marts 2014

Følgende krav skal være opfyldt for MFO-efterafgrøder og MFO-græsudlæg:

Type MFO-efterafgrøde	Periode for etablering	Tidspunkt for, hvornår efterafgrøden tidligst kan destrueres ⁴⁸	Krav om efterfølgende afgrøde*
1. Blandinger af efterafgrøder sået før eller efter høst	30. juni til 1. august	20. oktober	MFO-efterafgrøden må ikke blive næste års hovedafgrøde
Blandinger, som kun indeholder visse arter (tilladte arter fremgår på næste side)	30. juni til 20. august (med mulighed for udskydelse til 7. september)	20. oktober (dog senere, hvis der er benyttet udskudt etablering)	MFO-efterafgrøden må ikke blive næste års hovedafgrøde
2. Udlæg af græs eller bælgeplanter i en hovedafgrøde (ikke græs)	Senest 30. juni	20. oktober (dog senere, hvis der er benyttet udskudt høst af hovedafgrøden)	Intet krav
Udlæg af græs eller bælgeplanter, hvor hovedafgrøden er majs	Senest 30. juni	8 uger efter høst af majs, der skal være høstet senest 15. november	Intet krav
* Vær opmærksom på, at der ikke nødvendigvis gælder samme krav for de øvrige efterafgrødeordninger. Se mere under afsnittet "Sammenhæng mellem MFO-efterafgrøder og de øvrige efterafgrødeordninger", som står længere nede i dette afsnit.			

MFO-efterafgrøder og -græsudlæg skal fremstå som veletablerede på arealet for at kunne godkendes som MFO. Overvej derfor en sikker metode til udsåning af efterafgrøden og græsudlægget. Hvis efterafgrøden ikke fremstår veletableret, vil arealet ikke blive godkendt som MFO.

Nedenfor er det beskrevet, hvad der særligt gælder for MFO-efterafgrøder og MFO-græsudlæg.

Billedet til højre viser en mark med efterafgrøder i form af græsudlæg i majs, der ikke kan godkendes som MFO-efterafgrøder, da græsudlægget ikke fremstår veletableret på arealet.

Blandinger af MFO-efterafgrøder – sammensætning og etableringstidspunkt

Blandinger af efterafgrøder skal bestå af afgrøder, der er godkendt som pligtige efterafgrøder under de nationale regler i bekendtgørelse om næringsstofreducerende tiltag og dyrkningsrelaterede tiltag i jordbruget. Blandingen kan være sået før eller efter høst og skal efterfølges af en anden afgrøde.

⁴⁸ § 44, stk. 1, nr. 4, § 43, stk. 4 og § 46, stk. 1, nr. 3 i bekendtgørelse nr. XX af xx. xx. 2021 (Grundbetalingsbekendtgørelsen)

Ved såning mellem 30. juni og 1. august skal en blanding bestå af mindst to typer af følgende afgrøder:

- korn
- græs
- korsblomstrede afgrøder
- cikorie
- honningurt.
- klinte
- morgenfrue
- hjulkrone

Ved såning i perioden 1. august til 20. august må blandingen alene bestå af mindst to typer af følgende afgrøder

- vårbyg, vinterrug, stauderug, hybridrug eller havre
- korsblomstrede afgrøder
- honningurt.
- klinte
- morgenfrue
- hjulkrone

Hvis du benytter de fleksible frister, kan du udskyde etableringen af efterafgrødetyperne med såfrist 20. august frem til 7. september. Hvis du vælger at så din blanding i perioden 21. august til 7. september, skal du indberette sådatoen i Gødningskvote og efterafgrødeskemaet i Tast selv senest 10. september 2021. Sker etableringen senere end 25. august, vil det tidligst tilladte destruktions tidspunkt udskydes tilsvarende, som det fremgår af tabel 1. Dette skyldes EU-krav om, at MFO-efterafgrøden skal være på marken i minimum otte uger.

Tabel 1

Sådato	Tidligste destruktionsdato/dato for anvendelse af plan- tebeskyttelsesmidler
21. august til 25. august	20. oktober
26. august	21. oktober
27. august	22. oktober
28. august	23. oktober
29. august	24. oktober
30. august	25. oktober
31. august	26. oktober
1. september	27. oktober
2. september	28. oktober
3. september	29. oktober
4. september	30. oktober
5. september	31. oktober
6. september	1. november
7. september	2. november

Til en blanding af MFO-efterafgrøder kan du benytte forskellige slægter af korn, forskellige arter af korsblomstrede afgrøder eller udvælge blandt de øvrige arter, som er oplistet ovenfor. Det vil sige, at du f.eks. kan blande:

- græs og korn (frem til 1. august)
- to forskellige arter af korsblomstrede afgrøder (frem til 20. august/7. september)
- en korsblomstret art og korn, f.eks. olieræddike og havre (frem til 20. august/7. september, hvis korsblomstret og kornet er vårbyg, rug eller havre)
- klinte og korn (frem til 20. august/7. september, hvis kornet er vårbyg, rug eller havre)
- honningurt og korn (frem til 20. august/7. september, hvis kornet er vårbyg, rug eller havre)
- forskellige slægter af korn (frem til 20. august/7. september, hvis blandingen er af vårbyg, rug eller havre).

Derimod kan f.eks. olieræddike og radise (Strukturator) ikke udgøre en blanding, da olieræddike og radise er samme art (*Raphanus sativus*).

Spildkorn og spildfrø i marken betragtes ikke som en efterafgrøde.

Blandinger skal sås samlet. Hvis du ikke udsår de forskellige afgrøder, der indgår i blandingen samtidigt, men vælger at så de forskellige frø i flere arbejdsgange, skal det ske samme dag.

For at efterafgrøden kan godkendes som MFO, skal det kunne ses tydeligt i marken, at efterafgrøden er udsået som en blanding af mindst to afgrøder. Der skal derfor som minimum være to arter af de udsåede afgrøder pr. kvadratmeter på arealet. Husk samtidig, at efterafgrøden skal være veletableret.

Billedet til højre viser en mark med efterafgrøder, der kan godkendes som MFO-efterafgrøder, da:

- det klart fremgår, at det er en blanding af mindst to af de tilladte afgrøder (gul sennep og olieræddike)
- afgrødeblandingen er dækkende på arealet
- efterafgrøden fremstår veletableret.

MFO-græsudlæg – sammensætning

Du kan vælge at bruge udlæg af græs, bælgeplanter eller blandinger af disse i en hovedafgrøde som MFO. Det betyder, at du f.eks. kan bruge kløvergræsblandinger som MFO-græsudlæg.

Udlæg af græs kan benyttes som MFO-efterafgrøde, hvis det er sået i hovedafgrøden senest 30 juni i ansøgningsåret eller i en vinterafgrøde året før. Udlæg af græs kan ikke etableres i en græsmark.

Du kan bruge de eksisterende afgrødekoder med N-norm til MFO-græsudlæg, og du må derfor gøde disse udlæg.

Der er ikke krav om, at MFO-græsudlæg skal efterfølges af en anden afgrøde. Det betyder, at græsudlæg kan fortsætte som fodergræsmark eller frøgræsmark det efterfølgende år.

Kontrol af MFO-efterafgrøder ved dækningsgrad

Da kontrolperioden for efterafgrøder strækker sig over september og oktober, vil en efterafgrøde, der i starten af kontrolperioden endnu ikke har udviklet sig særligt meget, godt kunne blive godkendt. Der skal dog være en jævn fremspiring af efterafgrødeplanter. Der vil i kontrollen blive taget hensyn til, om efterafgrøderne er sået før eller efter 20. august, idet der ikke forventes samme udviklingstrin af en sent sået efterafgrøde. Du kan læse mere om kontrollen af efterafgrøderne i instruksen for kontrol af arealordninger og efterafgrøder 2021 på lbst.dk:

[Læs instruks for kontrol af arealordninger og efterafgrøder](#)

Oversigt over påkrævet dækningsgrad i forhold til kontrolltidspunkt

Periode, hvor kontrollen gennemføres	Seneste såtidspunkt for efterafgrøder (Mindstekrav til dækning)			
	20. august	24. august	28. august	7. september
11. september til 14. september	15 %	0 %*	0 %*	0 %*
15. september til 20. september	20 %	5 %	0 %*	0 %*
21. september til 25. september	25 %	10 %	0 %*	0 %*
26. september til 1. oktober	30 %	15 %	5 %	0 %*
2. oktober til 6. oktober	35 %	20 %	10 %	0 %*
7. oktober til 28. december	40 %	25 %	15 %	10 %

*Der skal dog være synlige tegn på etablering af efterafgrøder i form af f.eks. udsæd eller fremspiring.

Sprøjteforbud på MFO-efterafgrøder og -græsudlæg

Der gælder et forbud mod at sprøjte på MFO-efterafgrøder og -græsudlæg. For MFO-efterafgrøder udsået som blandinger gælder sprøjteforbuddet fra såtidspunktet og frem til den tilladte tidligste destruktionsdato. Har du MFO-græsudlæg, gælder sprøjteforbuddet i minimum otte uger fra høst af hovedafgrøden. Hvis hovedafgrøden er korn, skal denne være høstet senest 20. august, for at græsudlægget kan tælle med som MFO. Dette er nødvendigt for at kunne opretholde destruktionsdatoen 20. oktober. Kan du ikke nå at høste hovedafgrøden senest 20. august på grund af vejret, og du stadig ønsker at benytte dine græsudlæg til MFO, skal du i Gødningskvote- og efterafgrødeskemaet meddele dette. Hermed vil du få udsat den seneste høstdato af hovedafgrøden til 7. september for alle din bedrifts marker med MFO-græsudlæg. Bemærk, at hvis du har bedt om udsættelse for seneste høstdato, vil den tidligst tilladte destruktionsdato for dine MFO-græsudlæg blive udsat til 2. november. Gødningskvote- og efterafgrødeskemaet skal senest være indsendt 10. september.

Har du etableret græsudlægget i majs, gælder sprøjteforbuddet i otte uger, fra majsens er høstet. Høster du majs senere end 15. november, kan græsudlægget ikke indgå som MFO.

Afgræsning og slæt på MFO-efterafgrøder og -græsudlæg

Det er tilladt at afgræsse, tage slæt og afpudsearealer med MFO-græsudlæg. Græsudlægget skal dog stadig fremstå veletableret og opfylde kravene til dækningsgraden i hele efterafgrødeperioden, fra høst af hovedafgrøden til den tilladte destruktionsdato. Det betyder f.eks., at dyretrykket ved afgræsning ikke må være så hårdt, at plantedækket bliver ødelagt. Det skyldes, at græsudlægget kun tilbageholder kvælstof i tilstrækkeligt omfang, hvis det er intakt. Hvis græsudlægget afpudses, bør det afklippede materiale fordeles forholdsvis ensartet på arealet.

Slæt, afgræsning eller afpudsning på arealer med MFO-efterafgrøder etableret som blandinger er ikke tilladt i efterafgrødeperioden; det vil sige fra sidste frist for såning 1. august eller 20. august til den tilladte destruktionsdato. Du må dog gerne slå MFO-efterafgrøder i tilfælde af frøsætning, hvis plantedækket fortsat opfylder kravene til dækningsgraden. Årsagen til, at det er tilladt at slå MFO-efterafgrøder, hvis de sætter frø, er, at frøspredning fra f.eks. gul sennep ikke er hensigtsmæssig i forhold til den landbrugsmæssige drift.

Du kan også anvende efterafgrødeblandinger med kvælstoffikserende arter

Alternativet 'efterafgrødeblandinger med kvælstoffikserende arter' til pligtige efterafgrøder og husdyrefterafgrøder kan også anvendes som MFO-efterafgrøder. De kan anvendes alene til at opfylde krav om MFO, men kan også samtidig anvendes til at opfylde krav om pligtige efterafgrøder og husdyrefterafgrøder. Der gælder samme betingelser for, at efterafgrødeblandinger med kvælstoffikserende arter kan bruges til at opfylde krav om MFO, som der gælder, hvis de bruges til at opfylde krav om pligtige efterafgrøder og husdyrefterafgrøder:

- Der skal anvendes en færdigblandet efterafgrødeblanding med et dokumenterbart indhold fra en foderstofforretning, et frøfirma eller en lignende virksomhed.
- Blandingen må højst indeholde 25 procent kvælstoffikserende arter (beregnet ud fra frøantal), mens den resterende del af blandingen skal udgøres af godkendte arter af efterafgrøder
- Der må kun bruges udvalgte vinterfaste kvælstoffikserende arter (se oversigt nedenfor).
- Efterafgrødeblandinger med kvælstoffikserende arter og følgende ikke-fikserende efterafgrøder: Græs og cikorie skal senest etableres 1. august 2021. Ved disse blandinger er der ikke mulighed for at udskyde etableringstidspunktet.
- Efterafgrødeblandinger med kvælstoffikserende arter og følgende ikke-fikserende arter: Korsblomstrede afgrøder, korn, honningurt, klint, hjulkroner eller morgenfrue skal senest etableres 20. august 2022. Der er dog mulighed for at udskyde etableringstidspunktet frem til og med 7. september, hvis det oplyses i Gødningskvote og efterafgrødeskemaet i Tast selv, så kontrollen tager hensyn til den lavere forventede dækningsgrad. Se ovenfor i oversigt over påkrævet dækningsgrad i forhold til kontroltidspunkt.
- Arealet må tidligst nedpløjes, nedvisnes eller på anden vis destrueres 1. februar 2023.
- Arealet skal efterfølgende benyttes til en forårssået afgrøde i 2023.
- Der skal kunne fremvises en faktura for den købte færdigblanding ved en kontrol.

Etableringen af efterafgrødeblandinger med kvælstoffikserende arter skal ske efter normale driftsmæssige principper med henblik på en effektiv kvælstofoptagelse inden etablering af en forårssået afgrøde. Dvs. at du som jordbruger skal dyrke en vellykket efterafgrødeblanding med kvælstoffikserende arter med en tilstrækkelig dækningsgrad til at sikre en effektiv kvælstofoptagelse. Du kan læse mere om dette i instruksen for kontrol af arealordninger og efterafgrøder 2022.

[Læs Instruks for kontrol af arealordninger og efterafgrøder 2022](#)

Du kan læse mere om kravene til efterafgrødeblandingen dækningsgrad i afsnittet om kontrol af MFO-efterafgrøder ved dækningsgrad ovenfor.

Hvis du sår efterafgrødeblandinger med kvælstoffikserende arter – dog ikke blandinger indeholdende græs eller cikorie – fra 21. august til 7. september, skal du være opmærksom på, at sådato skal indberettes i Gødningskvote og efterafgrødeskemaet i Tast selv senest 10. september 2022. Der vil i kontrollen blive taget hensyn til, om efterafgrødeblandingen med kvælstoffikserende arter er sået før eller efter 20. august, idet der ikke forventes samme udviklingstrin af en sent sået efterafgrødeblanding med kvælstoffikserende arter.

Hvis du udelukkende anvender efterafgrødeblandinger med kvælstoffikserende arter som MFO, behøver du ikke indberette arealet i Gødningskvote og efterafgrødeskemaet i Tast selv, hvis du sår arealerne inden 20. august. Du skal blot markere i fællesskemaet, at du ønsker at opfylde dit MFO-krav med efterafgrøder, og på hvilke marker du forventer at etablere efterafgrøderne. På en mulig kontrol vil det blive kontrolleret, hvorvidt der er anvendt efterafgrødeblandinger med kvælstoffikserende arter, og om betingelserne for disse er overholdt.

Dokumentation for blandingskravet og kontrol af efterafgrødeblandinger med kvælstoffikserende arter

Kontrollen af efterafgrødeblandinger med kvælstoffikserende arter omfatter en kontrol af dækningsgraden og tilladte arter på marken og en bilagskontrol af frøblanding, herunder tilladte arter og blandingskravet. Kontrollen sker på samme måde, som den gør, hvis efterafgrødeblandinger med kvælstoffikserende arter anvendes som alternativ til pligtige efterafgrøder og husdyrefterafgrøder.

Ved en kontrol vil der blive taget udgangspunkt i samme krav til plantedække, som er tilfældet for efterafgrøder (se i afsnittet om kontrol af MFO-efterafgrøder ved dækningsgrad). Du kan også læse mere om dette i instruksen for kontrol af arealordninger og efterafgrøder 2022.

[Læs Instruks for kontrol af arealordninger og efterafgrøder 2022](#)

Du skal dokumentere, at den udsåede frøblanding indeholder højst 25 procent af tilladte kvælstoffikserende arter. Kan du ikke dokumentere dette, vil arealet ikke blive godkendt.

For at du kan bruge efterafgrødeblandinger med kvælstoffikserende arter som MFO-efterafgrøder, skal du kunne dokumentere, at du har anvendt færdigblandede efterafgrødeblandinger, der lever op til kravene for anvendelsen af disse. Du skal derfor kunne fremvise en faktura for den købte færdigblanding ved en kontrol. Dokumentationen skal indeholde følgende:

- En faktura på den færdigblandede efterafgrødeblanding stilet til din virksomhed med angivelse af din virksomheds navn, CVR-nummer og adresse og den sælgende virksomheds navn og CVR-nummer og adresse.
- En liste over de anvendte kvælstoffikserende arter og ikke fikserende efterafgrødearter i færdigblandingen. Blandingen må ikke indeholde andre arter end dem, der er godkendt til brug som efterafgrødeblandinger med kvælstof-fikserende arter jf. plantedækkebekendtgørelsen.
- Blandingsforholdet mellem de kvælstoffikserende og de ikke fikserende arter i færdigblandingen. Du skal være opmærksom på, at blandingsforholdet skal være angivet som en procentandel på grundlag af frøantallet af hver art i blandingen og ikke på grundlag af arternes frøvægt.
- Anbefalet udsædsmængde for den færdigblandede efterafgrødeblanding.

Det er vigtigt, at du er opmærksom på at overholde kravene til dokumentation, da dine arealer med efterafgrødeblandinger med kvælstoffikserende arter kan blive underkendt, hvis du ikke kan fremvise den påkrævede dokumentation i forbindelse med en kontrol af efterafgrøder på din virksomhed. Dokumentationen skal kunne fremvises ved kontrol eller kan efter aftale med kontrolløren eftersendes til Landbrugsstyrelsen. Dokumentationen skal opbevares på din virksomhed indtil 1. februar året efter ansøgningsåret. Hvis efterafgrøderne med kvælstoffikserende arter samtidig anvendes som alternativ til pligtige efterafgrøder og husdyrefterafgrøder skal dokumentationen opbevares i 5 år fra udløbet af planperioden.

Hvis du bruger en maskinstation til at etablere dine efterafgrødeblandinger med kvælstoffikserende arter, kan informationerne i punkt 1 ovenfor fremgå af faktura fra maskinstationen, men oplysningerne i punkt 2-4 skal fremgå

af dokumentation fra en foderstofforretning, frøfirma eller lignende virksomhed og kan være i form af en indlægs-seddel.

Efterafgrødeblandingen må udelukkende indeholde specifikke vinterfaste kvælstoffikserende arter i blanding med godkendte arter af efterafgrøder (dog ikke cikorie). Hvis du anvender ikke-tilladte arter, vil arealet blive underkendt. De tilladte kvælstoffikserende arter fremgår af oversigten herunder.

Oversigt over kvælstoffikserende arter, der kan anvendes i blandinger med ikke fikserende efterafgrøder

Dansk navn	Latinsk navn
Alsikkekløver	Trifolium hybridum
Blodkløver	Trifolium incarnatum
Esparssete	Onobrychis viciifolia
Gul rundbælg	Anthyllis vulneraria
Gul stenkløver	Melilotus officinalis
Hvidkløver	Trifolium repens
Hvid stenkløver	Melilotus alba
Kællingetand	Lotus corniculatus
Lucerne	Medicago sativa
Rødkløver	Trifolium pratense
Vintervikke	Vicia villosa

Efterafgrødeblandingen skal stå på marken hen over vinteren, så den mængde af organisk bundet kvælstof, som efterafgrødeblandingen efterlader i jorden, først mineraliseres om foråret, når det effektivt kan optages af en efterfølgende afgrøde. Du må derfor tidligst destruere efterafgrødeblandingen 1. februar 2022.

Sammenhæng mellem MFO-efterafgrøder og de øvrige efterafgrødeordninger

Du kan bruge udlæg af græs eller efterafgrødeblandinger til at opfylde krav om både MFO og pligtige efterafgrøder eller husdyrefterafgrøder, hvis de efterfølges af en vårsået afgrøde.

Vær dog opmærksom på, at hvis du sår efterafgrødeblandinger med kvælstoffikserende arter som pligtige efterafgrøder og husdyrefterafgrøder, så er der yderligere krav om eftervirkning, som ikke er gældende for MFO-efterafgrødeblandinger med kvælstoffikserende arter.

Udlægger du målrettede efterafgrøder (både frivillige og obligatoriske), kan disse aldrig være på samme arealer som andre efterafgrødetyper.

Når du indsender dit fællesskema, skal du angive, om dine efterafgrøder/græsudlæg skal anvendes som MFO. Det er også i dit fællesskema, at du søger om tilskud til frivillige målrettede efterafgrøder under ordningen målrettet kvælstofregulering.

Da visse etableringsformer af efterafgrøder kan anvendes til alle ordninger, vil der efter en kontrol blive foretaget en prioritering mellem ordningerne, hvis vi konstaterer, at du ikke har tilstrækkeligt areal med efterafgrøder til at opfylde alle dine ordninger:

1. MFO-efterafgrøder
2. Pligtige efterafgrøder/husdyrefterafgrøder.
3. Frivillige målrettede efterafgrøder
4. Obligatoriske målrettede efterafgrøder.

Da betingelserne i forhold til såtidspunkt og plantearter inden for de forskellige efterafgrødeordninger kan være de samme, sikrer prioriteringen, at den type efterafgrøder, der som udgangspunkt har størst økonomisk betydning for landmanden, prioriteres først. Det er ikke sikkert, at det samme areal med efterafgrøder kan anvendes til at opfylde krav til flere ordninger. I tabel 2 kan du se sammenhængen mellem de forskellige ordninger. For kvægbrugere, der anvender kvægundtagelsen henvises til vejledning om gødsknings- og harmonireglerne.

[Læs faktaarket "Efterafgrøder"](#)

Tabel 2

	MFO-efterafgrøder	Frivillige målrettede efterafgrøder	Evt. obligatoriske målrettede efterafgrøder	Pligtige efterafgrøder eller husdyrefterafgrøder
Kan overlappe med	Pligtige eller husdyr	Ingen	Ingen	MFO
Krav om blanding	Ja (gælder ikke MFO-græsudlæg)	Nej	Nej	Nej (der er dog krav ved efterafgrødeblandinger med kvælstoffikserende arter)
Krav om efterfølgende afgrøde	Ja (gælder ikke MFO-græsudlæg)	Ja, forårssået afgrøde	Ja, forårssået afgrøde	Ja, forårssået afgrøde
Mulige alternativer	Ja*	Ja**	Ja**	Ja***
Konsekvens ved manglende opfyldelse	Nedsat direkte støtte	Nedsat landdistriktsstøtte og nedsat N-kvote	Nedsat N-kvote	Nedsat N-kvote / træk i banken
<p>* Alternativerne til MFO-efterafgrøder er: MFO-bræmmer, GLM-elementer, MFO-brak (alle typer brak) og MFO-lavskov</p> <p>** Alternativerne til målrettede efterafgrøder er: mellemafgrøder, flerårige energiafgrøder, braklagte arealer langs vandløb og søer og tidlig såning af vintersæd (vinterhvede, vinterbyg, vinterrug og tritcale). Der kan også anvendes nedsat kvælstofkvote, som dog ikke er kompenseret i 2020.</p> <p>*** Alternativerne til pligtige og husdyrefterafgrøder er: mellemafgrøder, flerårige energiafgrøder, braklagte arealer, braklagte arealer langs vandløb og søer, tidlig såning af vintersæd (vinterhvede, vinterbyg, vinterrug og tritcale) samt nedsat kvælstofkvote</p>				

Hvis du ikke har et efterafgrødekrav i henhold til gødskningsbekendtgørelsen, men gerne vil bruge efterafgrøder som MFO, skal dine efterafgrøder kun overholde kravene til MFO-efterafgrøder.

Eksempel:

En bedrift på 100 ha udsår 10 ha efterafgrøder som en blanding af korn og olieræddike efter høst. Efterafgrøden efterfølges af en vårsæd. De 10 ha efterafgrøde tæller med som 3 ha MFO (10 ha x 0,3). Samtidig kan de 10 ha medregnes som pligtige efterafgrøder efter de nationale regler.

4.9 Anmeldelse af MFO-arealer

Hvis du anmelder marker med 2 m-bræmmer, GLM-landskabselementer (fortidsminder og små søer), MFO-efterafgrøder eller MFO-græsudlæg, skal du i fællesskemaet sætte hak ud for marken i den relevante kolonne.

Du kan vælge at anmelde alle dine marker med MFO-efterafgrøder og først senere tage stilling til, i hvilke marker der reelt skal sås MFO-eftergrøder. Hvis du vælger at benytte dig af denne mulighed, skal du være opmærksom på, at i beregningen af, om du opfylder kravet om 5 procent MFO, tæller alle markerne med. Dvs. når du endeligt beslutter hvilke marker, der skal etableres MFO-efterafgrøder på, skal du være opmærksom på, om du overholder kravet om 5 procent MFO.

Hvis du anmelder marker med MFO-bræmmer, MFO-brak eller MFO-lavskov, skal du bruge en afgrødekode for hhv. MFO-bræmmer, MFO-brak eller én af afgrødekoderne for MFO-lavskov i fællesskemaet, hvis arealerne skal tælle med som MFO.

[Læs mere i guiden "Sådan udfylder du siden 'MFO og målrettede efterafgrøder'"](#)

4.10 Overlap mellem flere typer MFO på samme areal

Hvis du på din bedrift har to eller flere typer af MFO, som overlapper med hinanden, kan kun den ene type medregnes som MFO på det sted, hvor overlappet findes. Det er den type MFO, der har den højeste vægtningsfaktor, der prioriteres ved den automatiske beregning.

De enkelte typer MFO prioriteres i denne rækkefølge:

- Bestøverbrak og bræmmer, herunder 2 m-bræmmer
- slåningsbrak og blomsterbrak
- GLM-landskabselementer (GLM-fortidsminder og GLM-søer)
- lavskov
- efterafgrøder og græsudlæg.

GLM-landskabselementer, som ligger op ad eller på marker med permanent græs eller permanente afgrøder, kan ikke medregnes⁴⁹. MFO-bræmmer, som ligger i en markblok med status af permanent græs, er støtteberettigede, hvis bræmmens længste side inden for 5 meter samtidig tilstøder din omdriftsmark på deres længste side⁵⁰. Lavskov er en permanent afgrøde, og derfor kan kun selve lavskovsmarken medregnes. MFO-bræmmer, herunder 2 m-bræmmer, og GLM-elementer på eller op ad et areal med lavskov, kan således ikke medregnes.

⁴⁹ artikel 46, stk. 2, 2. afsnit i forordning (EU) nr. 1307/2013 af 17. december 2013 som ændret ved artikel 3, 9) i forordning (EU) nr. 2017/2393 af 13. december 2017

⁵⁰ Artikel 46, stk. 2, litra d) i forordning (EU) nr. 1307/2013 af 17. december 2013

Eksempel:

Du har en mark på 12 ha med vinterbyg. Ved siden af marken er der anlagt en MFO-bræmme på 0,4 ha.

Der er følgende MFO-arealer på marken med vinterbyg:

- et GLM-fortidsminde på 0,1 ha fordelt med halvdelen på MFO-bræmmen og halvdelen på bygmarken
- en GLM-sø på 0,04 ha på selve bygmarken.

Du sår desuden MFO-efterafrøder på marken.

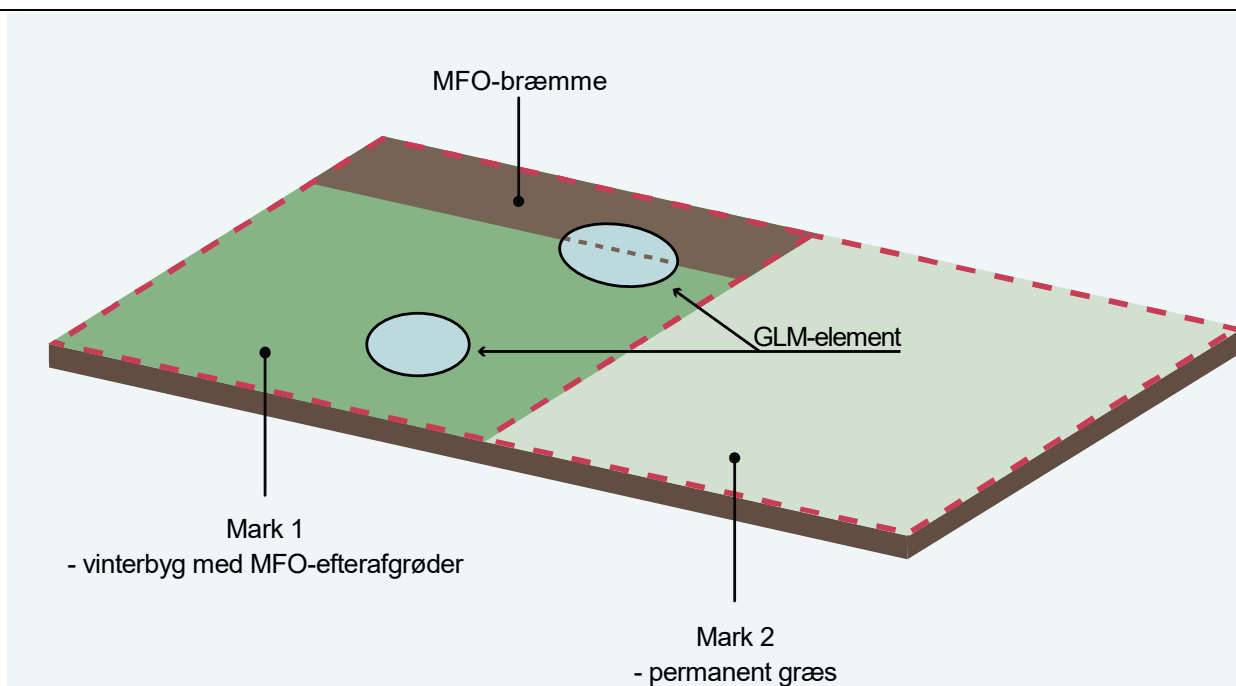
Herudover medregnes MFO-bræmmen på 0,4 ha

Se illustration nedenfor.

Følgende medregnes som MFO, hvis det er anmeldt i fællesskemaet.

Marker med permanent græs kan ikke benyttes til at opfylde MFO-kravet.

	Faktor	Beregning	MFO-areal
Hele MFO-markbræmmen på 0,40 ha	1,5	1,5 x 0,40 ha	0,60 ha
Den del af GLM-fortidsmindet, som ikke ligger på MFO-markbræmmen på 0,05 ha	1,0	1,0 X 0,05 ha	0,05 ha
GLM-søen, som ligger helt på kornmarken på 0,04 ha	1,0	1,0 X 0,04 ha	0,04 ha
Den resterende del af vinterbygmarken med MFO-efterafrøde på 12,00 ha - 0,05 ha - 0,04 ha= 11,91	0,3	0,3 x 11,91 ha	3,57 ha
Anmeldt MFO-areal i alt			4,26 ha

5. Opretholdelse af permanent græs

Kravet om opretholdelse af permanent græs består af to dele:

1. Opretholdelse af specifikke permanente græsarealer i miljømæssigt sårbare områder (MSO), se afsnit 5.1.
2. Opretholdelse af det samlede areal med permanent græs i Danmark.

Hvad er permanent græs?

Permanent græs er landbrugsarealer, der har været udlagt med græs og andet grøntfoder i mere end fem på hinanden følgende år. Dette er uanset, om arealet har været jordbearbejdet og genetableret med nyt græs. Læs om definitionen af græs og andet grøntfoder under 3. afsnit i Vejledning om grundbetaling 2022.

Der gælder nogle undtagelser til denne definition for arealer, der anmeldes som MFO-brak og for visse arealer med miljøtilsagn. Læs mere om dette i afsnit 3.3 i Vejledning om grundbetaling 2022.

Definitionen af permanent græs gælder også for økologisk drevne arealer.

5.1 Permanent græs i miljømæssigt sårbare områder (MSO)

Miljømæssigt sårbare områder (MSO), er kulstofholdige jorder og vådområder, der ligger inden for en Natura 2000-naturtype i et Natura-2000 område⁵¹. Permanent græs inden for et af disse områder, skal opretholdes.

Hvis du råder over sådanne arealer, er du derfor forpligtet til at fastholde dem som permanent græs. Det indebærer, at du ikke lægger arealerne om til andet brug, og at du ikke pløjer arealerne. Det indebærer også, at arealet

⁵¹jf. artikel 45, stk. 1, i forordning (EU) nr. 1307/2013 af 17. december 2013

forbliver et landbrugsareal. Kun hvis der er indgået miljøtilsagn eller naturprojekter, som du anmelder under artikel 32, må arealet skifte karakter fra landbrugsareal til mere naturlignende.

Her kan du se de miljømæssigt sårbare områder

Du kan se de miljømæssigt sårbare områder i Internet Markkort, IMK, under fanen "Korttemaer" i gruppen "Grundbetaling, MFO og grønne krav". I korttemaet "Permanent græs" kan du se de arealer, der er registreret som permanent græs i de miljømæssigt sårbare områder.

5.2 Strigling af permanent græs i MSO

Du må gerne strigle arealerne forud for eftersåning, selvom der er forbud mod pløjning af permanent græs i de miljømæssigt sårbare områder (MSO), når det sker med henblik på at vedligeholde arealets græsplantedække. Ved strigling forstås meget let jordbehandling, så det kun er de øverste 3 cm i jorden, der berøres. Du må ikke ødelægge rodnettet.

Derudover må du foretage direkte såning, hvor du sår direkte uden forudgående jordbearbejdning, når dette sker med henblik på at vedligeholde arealets græsplantedække.

Anden lovgivning for jordbehandling

Det er dit ansvar at sikre, at jordbehandling ikke strider imod begrænsninger fra anden lovgivning, f.eks. Natura 2000-reglerne eller Naturbeskyttelseslovens § 3.

5.3 Samlet areal med permanent græs i Danmark

Danmark skal følge udviklingen i, hvor meget permanent græs, der er på vores landbrugsarealer. Hvert år opgør vi derfor, hvor stor en del af landbrugsarealet, der ligger som permanent græs, og sammenligner det med en referenceandel.

Referenceandelen er fastsat ud fra andelen af permanent græs i 2015. Det betyder, at vi hvert år fremover skal sammenligne andelen af permanent græs med andelen i 2015.

Hvis der ét år er væsentlig mindre permanent græs end i 2015, vil der blive indført ét eller flere nye tiltag for at modvirke, at mere permanent græs lægges om.

Siden begrebet "permanent græs" blev indført i 2005, har andelen ligget stabilt.

6. Nedsættelse af den grønne støtte

Hvis du ikke opfylder de grønne krav, bliver din grønne støtte reduceret. Du bliver desuden sanktioneret, afhængigt af arealafvigelsen.

Der er altså to måder, hvorpå du kan få nedsat din grønne støtte:

- ved reduktion.
- ved sanktion.

6.1 Reduktion af den grønne støtte

Hvis du ikke lever op til ét eller flere af de grønne krav, vil det areal, du kan få grøn støtte for, blive reduceret. Denne reduktion påvirker kun din grønne støtte og ikke andre støtteordninger. Eksemplerne på reduktion af grøn støtte nedenfor er vist uden sanktion af den grønne støtte. Se eksempler med en sanktion af den grønne støtte i afsnit 6.10.

6.2 Sådan udregnes reduktionen

Reduktionen bliver udregnet på baggrund af, hvor stor en overskridelse af de enkelte krav, der er tale om. Reduktionen udregnes i de fleste tilfælde som en fast faktor ganget med overskridelsen i ha.

Denne nedsættelsesfaktor er:

Krav	Faktor til reduktion
Flere afgrødekategorier på bedriften:	
1. Bedrifter, som skal have to afgrødekategorier: Den største afgrødekategori må ikke overstige 75 procent af omdriftsarealet.	2 Reduktionen = [overskridelsen i ha] x 2
2. Bedrifter, som skal have tre afgrødekategorier Den største afgrødekategori må ikke overstige 75 procent af omdriftsarealet.	1 Reduktionen = [overskridelsen i ha] x 1
De to største afgrødekategorier må ikke overstige 95 procent af omdriftsarealet.	5 Reduktionen = [overskridelsen i ha] x 5
5 procent miljøfokusområder	10 Reduktionen = [overskridelsen i ha] x 10
Opretholdelse af permanent græs:	
1. Bevarelse af den danske andel af arealer med permanent græs.	1 Reduktionen = [overskridelsen i ha] x 1
2. Opretholdelse af specifikke permanente græsarealer i miljømæssigt sårbare områder (MSO).	1 Reduktionen = [overskridelsen i ha] x 1

Reduktionen bliver trukket fra det konstaterede areal, og du har hermed det reducerede konstaterede areal. Det konstaterede areal er det støtteberettigede areal til grundbetaling. Det reducerede konstaterede areal er det areal, som du kan få grøn støtte til efter reduktionen.

Den grønne støtte efter reduktionen er lig med:

[betalingsrettighedernes gennemsnitsværdi] x [reduceret konstateret areal i ha] x 0,45.

Læs om beregningen af den grønne støtte i kapitel 2 "Beregning af den grønne støtte".

Eksempel:

Hvis du har et konstateret areal på 102 ha, som bliver reduceret med 20 ha, og gennemsnitsværdien af dine betalingsrettigheder er 1.300 kr., bliver din grønne støtte:

$$1.300 \times (102 \text{ ha} - 20 \text{ ha}) \times 0,45 = 47.970 \text{ kr.}$$

Dertil kommer en sanktion – læs mere i afsnit 6.9.

6.3 Loft over reduktionen

Der er indført følgende lofter over reduktion af den grønne støtte⁵²:

- Summen af reduktioner for manglende opfyldelse af kravene om flere afgrødekategorier og kravet om 5 procent miljøfokusområder udtrykt i antal ha kan ikke overstige det samlede konstaterede omdriftsareal.
- Summen af reduktioner for manglende opfyldelse af alle de tre grønne krav kan ikke overskride den samlede grønne støtte til det konstaterede areal. Den grønne støtte kan altså maksimalt reduceres til 0 kr.

6.4 Reduktion ved manglende opfyldelse af kravet om flere afgrødekategorier

Reglerne om reduktion for manglende opfyldelse af kravet om flere afgrødekategorier er delt op for henholdsvis bedrifter med et omdriftsareal på op til 30 ha og bedrifter med et omdriftsareal, der er større end 30 ha. Der er fastsat to regler om flere afgrødekategorier⁵³:

1. Den største afgrødekategori må ikke overstige 75 procent af omdriftsarealet, og
2. De to største afgrødekategorier må tilsammen ikke overstige 95 procent af omdriftsarealet.

Den største afgrødekategori må ikke overstige 75 procent af omdriftsarealet

Ved manglende opfyldelse af kravet om, at den største afgrødekategori ikke må overstige 75 procent af omdriftsarealet, reducerer vi arealet, der danner grundlag for din grønne støtte⁵⁴. Vi beregner reduktionen ved at gange afvigelsen i ha med en faktor. Hvis ansøger er forpligtet til at have to afgrødekategorier på bedriften, fordi omdriftsarealet er mellem 10 ha og 30 ha, ganges afvigelsen med 2. Hvis ansøger skal have tre afgrødekategorier på bedriften, fordi omdriftsarealet er større end 30 ha, ganges afvigelsen med 1⁵⁵.

⁵² Artikel 27, i forordning (EU) nr. 640/2014 af 11. marts 2014

⁵³ Artikel 24, i forordning (EU) nr. 640/2014 af 11. marts 2014 som ændret ved artikel 1 stk. 3 i forordning (EU) 2017/723 af 16. februar 2017

⁵⁴ Artikel 24, stk. 1 og 2, i forordning (EU) nr. 640/2014 af 11. marts 2014 som ændret ved artikel 1 stk. 3 i forordning (EU) 2017/723 af 16. februar 2017

⁵⁵ Artikel 24, stk. 1 og 2, i forordning (EU) nr. 640/2014 af 11. marts 2014 som ændret ved artikel 1 stk. 3 i forordning (EU) 2017/723 af 16. februar 2017

Eksempel 1 – Den største afgrødekategori må ikke overstige 75 procent af omdriftsarealet:

En bedrift har et konstateret areal på 102 ha, fordelt på 100 ha i omdrift og 2 ha med permanent græs beliggende i et miljømæssigt sårbart område (MSO). Omdriftsarealet består af 80 ha majs og 20 ha græs og andet grøntfoder. Den største afgrødekategori er altså majs, der udgør 80 ha.

Arealet med den største afgrødekategori må maksimalt udgøre 75 ha (75 procent af omdriftsarealet = 75 procent x 100 ha). Arealet med den største afgrøde er altså overskredet med 5 ha, idet der er udlagt 80 ha med majs (80 ha – 75 ha = 5 ha).

Reduktionen af den grønne støtte bliver på: [5 ha for meget af den største afgrøde] x 1 = 5 ha.

Det konstaterede areal til grøn støtte udgør 102 ha. Dette areal reduceres med 5 ha, så det areal, der kan modtages grøn støtte for, reduceres til 97 ha.

Hvis gennemsnitsværdien af landbrugerens betalingsrettigheder er 1.300 kr. kan den grønne støtte udregnes på følgende måde, hvis de andre grønne krav er opfyldt:

[betalingsrettighedernes gennemsnitsværdi] x [reduceret konstateret areal i ha] x 0,45 = 1.300 kr. x 97 ha x 0,45 = 56.745 kr.

Dertil kommer en sanktion – læs mere i afsnit 6.9.

De to største afgrødekategorier må tilsammen ikke overstige 95 procent af omdriftsarealet

Når arealet med de to største afgrødekategorier overskrider grænsen på 95 procent af det samlede omdriftsareal, vil reduktionen være 5 gange overskridelsen i ha⁵⁶:

Hvis arealet med den største afgrødekategori overstiger 75 procent af omdriftsarealet, og arealet med de to største afgrødekategorier overstiger 95 procent af omdriftsarealet, vil den samlede reduktion svare til de to reduktioner lagt sammen.

⁵⁶ Artikel 24, stk. 3 i forordning (EU) nr. 640/2014 af 11. marts 2014 som ændret ved artikel 1 stk. 3 i forordning (EU) 2017/723 af 16. februar 2017

Læs mere i kapitel 3 "Krav om flere afgrødekategorier".

Eksempel 2 – De to største afgrødekategorier tilsammen må ikke overstige 95 procent af omdriftsarealet

Bedriften fra eksempel 1 har majs på 80 ha og græs og andet grøntfoder på 20 ha.

Det tilladte areal med de to største afgrødekategorier er 95 ha (95 procent af omdriftsarealet = 95 procent af 100 ha). Areal med de to største afgrøder er dermed overskredet med 5 ha, idet de to største afgrødekategorier er "majs" og "græs eller andet grøntfoder", som udgør 100 ha (100 ha – 95 ha = 5 ha).

Reduktionen bliver: [5 ha for meget af de to største afgrøder] x 5 = 25 ha.

Det konstaterede areal til grøn støtte udgør 102 ha. Dette areal reduceres med 25 ha, så det areal, der kan modtages grøn støtte for, reduceres til 77 ha.

Landbrugeren kan udregne sin grønne støtte på følgende måde, hvis de andre grønne krav er opfyldt:

[Betalingsrettighedernes gennemsnitsværdi] x [reduceret konstateret areal i ha] x 0,45 = 1.300 kr. x 77 ha x 0,45 = 45.045 kr.

Dertil kommer en sanktion – læs mere i afsnit 6.9.

Eksempel 3 – Overtrædelse af begge krav

Bedriften fra eksempel 1 og 2 har mere end 75 procent af hovedafgrøden "majs" og mere end 95 procent af de to største afgrøder "majs" og "græs eller andet grøntfoder". Den samlede reduktion af den grønne støtte bliver på:

$$([5 \text{ ha for meget hovedafgrøde}] \times 1) + ([5 \text{ ha for meget af de to største afgrøder}] \times 5) = 5 \text{ ha} + 25 \text{ ha} = 30 \text{ ha}.$$

Det konstaterede areal til grøn støtte udgør 102 ha. Dette areal reduceres med 30 ha, så det areal, der kan modtages grøn støtte for, reduceres til 72 ha.

Landbrugeren kan udregne sin grønne støtte på følgende måde, hvis de andre grønne krav er opfyldt:

[Betalingsrettighedernes gennemsnitsværdi] x [reduceret konstateret areal i ha] x 0,45 = 1.300 kr. x 72 ha x 0,45 = 42.120 kr.

Dertil kommer en sanktion – læs mere i afsnit 6.9.

6.5 Reduktion ved manglende opfyldelse af kravet om miljøfokusområder

Det er et krav, at miljøfokusområder (MFO) skal udgøre mindst 5 procent af din bedrifts omdriftsareal. Ved manglende opfyldelse af forpligtelsen reduceres det konstaterede areal med 10 gange afvigelsen i ha⁵⁷.

Eksempel 4 – MFO:

Bedriften fra eksempel 1 skal have 5 ha MFO (100 ha omdrift x 5 procent). Bedriften har udlagt 0 ha MFO. Reduktionen af den grønne støtte bliver på: [5 ha manglende MFO] x 10 = 50 ha.

Landbrugeren kan udregne sin grønne støtte på følgende måde, hvis de andre grønne krav er opfyldt:

[betalingsrettighedernes gennemsnitsværdi] x [reduceret konstateret areal i ha] x 0,45 = 1.300 kr. x 52 ha x 0,45 = 30.420 kr.

Dertil kommer en sanktion – læs mere i afsnit 6.9.

6.6 Reduktion ved manglende opfyldelse af flere krav

Hvis en landmand har overtrådt både kravet om flere afgrødekategorier og kravet om 5 procent miljøfokusområder, skal reduktionerne lægges sammen.

Eksempel 5 – den samlede reduktion:

Bedriften fra ovenstående eksempler får en reduktion for manglende opfyldelse af både kravet om flere afgrøder og MFO. Den samlede reduktion udgør 50 ha + 30 ha = 80 ha.

Det konstaterede areal til grøn støtte udgør 102 ha. Dette areal reduceres med 80 ha, så det areal, der kan modtages grøn støtte til, reduceres til 22 ha.

Landbrugeren kan udregne sin grønne støtte på følgende måde, hvis kravet om at opretholde permanent græs er opfyldt:

[betalingsrettighedernes gennemsnitsværdi] x [reduceret konstateret areal i ha] x 0,45 = 1.300 kr. x 22 ha x 0,45 = 12.870 kr.

Dertil kommer en sanktion – læs mere i afsnit 6.9.

⁵⁷ Artikel 26, stk.2 i forordning (EU) nr. 640/2014 af 11. marts 2014 som ændret ved artikel 1 stk. 4 i forordning (EU) 2017/723 af 16. februar 2017

6.7 Reduktion ved manglende overholdelse af pløje- og omlægningsforbuddet

Kravet om at opretholde permanent græs har to dele⁵⁸:

- a) bevarelse af den danske andel af arealer med permanent græs.
- b) opretholdelse af specifikke arealer med permanent græs i miljømæssigt sårbare områder (MSO).

a. Forpligtigelsen til at opretholde en vis andel af arealer med permanent græs på landsplan bliver først et individuelt krav, hvis andelen falder med mere end 3 procent. Har du i den situation fået påbud om genetablering eller påbud om at undlade at omlægge yderligere permanente græsarealer, og overholder du ikke dette påbud, vil der ske en reduktion af det areal, der danner grundlag for udbetaling af den grønne støtte. Reduktionen svarer til det areal, den manglende overholdelse vedrører. Nedsættelsesfaktoren er derfor 1.

b. Hvis du pløjer et permanent græsareal, som ligger i et miljømæssigt sårbart område (MSO) inden for Natura 2000, eller omlægger det til anden anvendelse, vil der ske en reduktion i det areal, der danner grundlag for udbetaling af den grønne støtte. Reduktionen svarer til det areal, som overtrædelsen er sket på. Nedsættelsesfaktoren er også i dette tilfælde 1⁵⁹.

Eksempel 6 – pløje- og omlægningsforbuddet:

Hvis landbrugeren i eksempel 1-5 pløjer sine 2 ha med permanent græs, som ligger i et miljømæssigt sårbart område (MSO), kan landbrugeren udregne sin grønne støtte på følgende måde, hvis de andre grønne krav er opfyldt:

$$[\text{betalingsrettighedernes gennemsnitsværdi}] \times [\text{reduceret konstateret areal i ha}] \times 0,45 = 1.300 \text{ kr.} \times (102 \text{ ha} - 2 \text{ ha}) \times 0,45 = 58.500 \text{ kr.}$$

Dertil kommer en sanktion – læs mere i afsnit 6.9.

6.8 Højere reduktion efter de første tre overskridelser

De første tre gange, du ikke opfylder kravet om flere afgrøder eller kravet om MFO fra 2015 og frem, udregner vi reduktionen som beskrevet i de forrige afsnit. Fra den fjerde gang, du ikke opfylder ét af de to krav, fordobler vi reduktionen for den manglende opfyldelse af det krav⁶⁰. Den manglende opfyldelse behøver ikke ske i fire på hinanden følgende år.

⁵⁸ Artikel 25, i forordning (EU) nr. 640/2014 af 11. marts 2014

⁵⁹ Artikel 25, i forordning (EU) nr. 640/2014 af 11. marts 2014

⁶⁰ Artikel 24, stk. 4 og 26, stk. 3 i forordning (EU) 640/2014 af 11. marts 2014 som ændret ved artikel 1 stk. 3 og 4 i forordning (EU) 2017/723 af 16. februar 2017

6.9 Sanktion på den grønne støtte

Ud over den reduktion, som er gennemgået i de forrige afsnit, kan manglende opfyldelse af de grønne krav også resultere i en sanktion på maksimalt 25 procent af den grønne støtte baseret på det konstaterede areal⁶¹. Den maksimale sanktion i kroner kan udregnes som:

$$[\text{betalingsrettighedernes gennemsnitsværdi}] \times [\text{konstateret areal}] \times 0,25 \times 0,45.$$

Det konstaterede areal er det samme areal, som landbrugeren kan få grundbetaling for.

Den maksimale nedsættelse (reduktion + sanktion) kan således højst blive 125 procent af den grønne støtte, 100 procent i reduktion og 25 procent i sanktion. Der bliver først modregnet 100 procent i den grønne støtte. Derefter bliver der modregnet de resterende 25 procent i anden støtte, typisk i grundbetalingen.⁶² Vi kan foretage modregning indtil beløbet er tilbagebetalt i op til tre kalenderår, herefter annullerer vi kravet⁶³.

6.10 Udregning af sanktionen

Sanktionen udregnes på baggrund af reduktionens størrelse i forhold til det reducerede konstaterede areal⁶⁴.

$$\text{Afvigelsesprocenten} = ([\text{reduktionen}] / [\text{reduceret konstateret areal}]) \times 100$$

Konstateret areal: er det støtteberettigede areal under grundbetaling

Reduktion: er den beregnede reduktionsnedsættelse af den grønne støtte

Se evt. afsnit 6.2 "Sådan udregnes reduktionen"

Reduceret konstateret areal: er det konstaterede areal fratrukket reduktionen

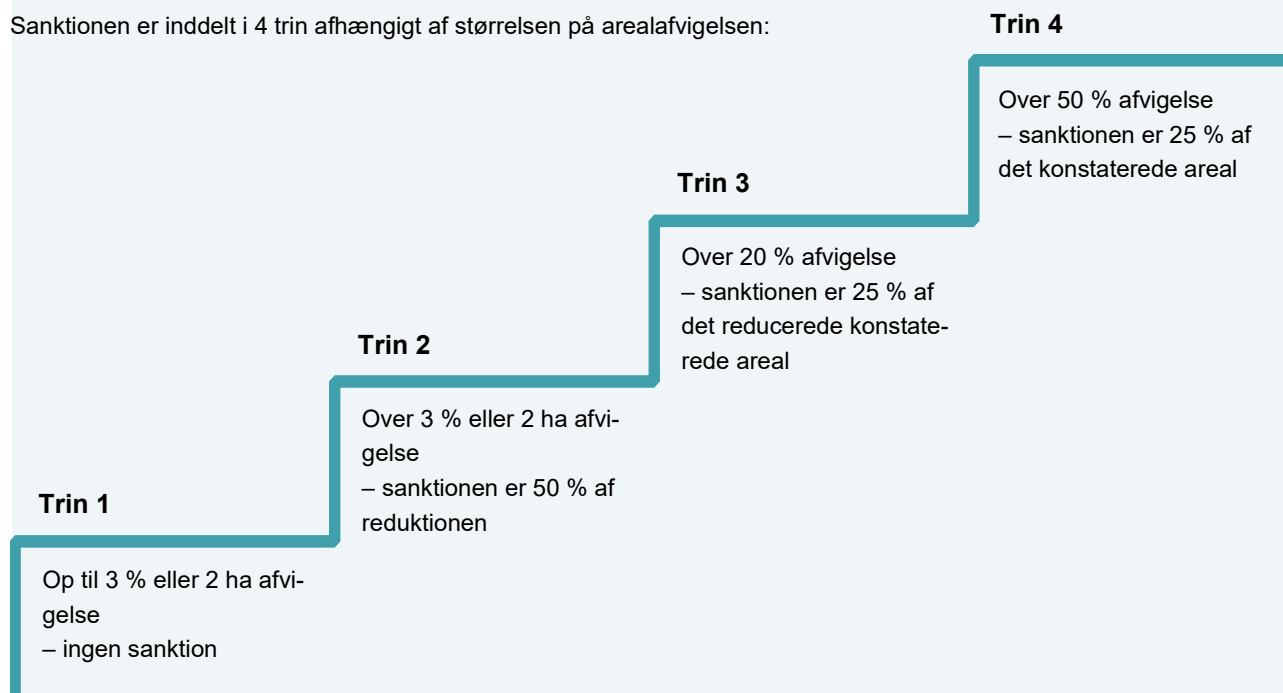
⁶¹ Artikel 28, stk.3, i forordning (EU) nr. 640/2014 af 11. marts 2014

⁶² Artikel 57, stk. 2, i forordning (EU) nr. 1306/2013 af 17. december 2013 og artikel 6 i forordning (EU) nr. 809/2014 af 17. juli 2014, samt artikel 28, i forordning (EU) nr. 640/2014 af 11. marts 2014

⁶³ Art. 28, stk. 4, i forordning (EU) nr. 640/2014 af 11. marts 2014 ændret ved artikel 1 stk. 10 i forordning 2016/1393 af 4. maj 2016

⁶⁴ Artikel 28, stk.1-3, i forordning (EU) nr. 640/2014 af 11. marts 2014

Sanktionen er inddelt i 4 trin afhængigt af størrelsen på arealafvigelsen:

Trin 1

Hvis reduktionen ikke overstiger 3 procent eller 2 ha af det reducerede konstaterede areal, er der ingen sanktion.

Trin 2

Hvis reduktionen udgør over 3 procent af det reducerede konstaterede areal eller over 2 ha, er sanktionen på 50 procent af reduktionen⁶⁵.

Trin 3

Hvis reduktionen udgør over 20 procent af det reducerede konstaterede areal, er sanktionen på 25 procent af det reducerede konstaterede areal⁶⁶.

Trin 4

Hvis reduktionen udgør over 50 procent af det reducerede konstaterede areal, er sanktionen på 25 procent af det konstaterede areal⁶⁷.

Find regneeksempler nedenfor på, hvordan sanktionen bliver beregnet for trin 2-4.

⁶⁵ Artikel 28, stk. 1, 1. afsnit, og stk. 3, i forordning (EU) nr. 640/2014 af 11. marts 2014

⁶⁶ Artikel 28, stk. 1, 2. afsnit, og stk. 3, i forordning (EU) nr. 640/2014 af 11. marts 2014

⁶⁷ Artikel 28, stk. 1, 3. afsnit, og stk. 3, i forordning (EU) nr. 640/2014 af 11. marts 2014

Eksempel – trin 2 sanktion

En landbruger har 100 ha i omdrift, herunder 1 ha MFO-bræmmer og 10 ha MFO-græsudlæg.

Landbrugeren skal have 5 ha MFO-areal. Der er anmeldt 4,5 ha MFO-areal. Der er derfor en arealafvigelse på 0,50 ha MFO-areal.

Arealtype	Areal	Vægtningsfaktor	Beregnet MFO-areal
MFO-bræmmer	1 ha	1,50	1,50 ha
MFO-græsudlæg	10 ha	0,30	3 ha
Samlet anmeldt MFO-areal			4,50 ha
Arealafvigelse ift. MFO-krav			<u>0,50 ha</u>

Landbrugeren har betalingsrettigheder til en gennemsnitsværdi af 1.300 kr./ha, og den grønne støtte udgør 45 % af betalingsrettighedernes værdi.

Beregning af reduktionen (MFO - reduktionsfaktor 10)

Reduktionen bliver: 0,50 ha x 10 = 5 ha

Reduktionen i den grønne støtte udgør: 5 ha x 1.300 kr./ha x 0,45 = 2.925 kr.

Det reducerede konstaterede areal bliver: 100 ha – 5 ha = 95 ha

Beregning af sanktionen på trin 2

Arealafvigelsen bliver: (5 ha / 95 ha) x 100 = 5,26 %

Sanktion: 50 % af 5 ha = 2,5 ha

Sanktionen udgør: 2,5 ha x 1.300 kr./ha x 0,45 = 1.462,50 kr.

Potentiel grundbetaling og grøn støtte (potentiel støtte)

Grundbetaling, 100 ha x 1.300:	130.000 kr.
Grøn støtte, 100 ha x 1.300 x 0,45:	+ 58.500 kr.
I alt:	<u>188.500 kr.</u>

Nedsættelse for manglende MFO

Reduktion:	2.925 kr.
Sanktion:	+ 1.462,50 kr.
I alt:	<u>4.387,50 kr.</u>

Udbetaling grøn støtte

Grøn støtte:	58.500 kr.
Nedsættelse:	- 4.387,50 kr.
I alt:	<u>54.112,50 kr.</u>

Samlet udbetaling

Grundbetaling:	130.000 kr.
Grøn støtte:	+ 54.112,50 kr.
I alt:	184.112,50 kr.

Eksempel – trin 3 sanktion

En landbruger har 10 ha permanent græs og 100 ha i omdrift, herunder 1 ha MFO-bræmmer og 1,5 ha MFO-brak.

Landbrugeren skal have 5 ha MFO-areal. Der er anmeldt 3 ha MFO-areal. Der er derfor en arealafvigelse på 2 ha MFO-areal.

Arealtype	Areal	Vægtningsfaktor	Beregnet MFO-areal
MFO-bræmmer	1 ha	1,50	1,50 ha
MFO-brak	1,5 ha	1	1,50 ha
Samlet anmeldt areal			3 ha
Arealafvigelse ift. MFO-krav			<u>2 ha</u>

Landbrugeren har betalingsrettigheder til en gennemsnitsværdi af 1.300 kr./ha, og den grønne støtte udgør 45 % af betalingsrettighedernes værdi.

Beregning af reduktionen (MFO - reduktionsfaktor 10)

Reduktionen bliver: 2 ha x 10 = 20 ha

Reduktionen i den grønne støtte udgør: 20 ha x 1.300 kr./ha x 0,45 = 11.700 kr.

Det reducerede konstaterede areal bliver: 110 ha – 20 ha = 90 ha

Beregning af sanktionen på trin 3

Arealafvigelsen bliver: (20 ha / 90 ha) x 100 = 22,2 %

Sanktion: 25 % x 90 ha = 22,5 ha

Sanktionen udgør: 22,5 ha x 1.300 kr./ha x 0,45 = 13.162,5 kr.

Potentiel grundbetaling og grøn støtte

Grundbetaling, 110 ha x 1.300:

143.000 kr.

Grøn støtte, 110 ha x 1.300 x 0,45:

+ 64.350 kr.

I alt:

207.350 kr.

Nedsættelse for manglende MFO

Reduktion:

11.700,00 kr.

Sanktion:

+ 13.162,50 kr.

I alt:

24.862,50 kr.

Udbetaling grøn støtte

Grøn støtte:

64.350,00 kr.

Nedsættelse:

- 24.862,50 kr.

I alt:

39.487,50 kr.

Samlet udbetaling

Grundbetaling:

143.000 kr.

Grøn støtte:

+ 39.487,50 kr.

I alt:

182.487,50 kr.

Eksempel – trin 4 sanktion

En landbruger har 100 ha, herunder 80 ha vinterhvede, 19 ha majs og 1 ha MFO-brak.

Grønne krav:

- Den største afgrødekategori må max. udgøre 75 %.
- De to største afgrødekategorier må max. udgøre 95 % tilsammen.
- 5 % MFO-areal.

Landbrugeren har betalingsrettigheder til en gennemsnitsværdi af 1.300 kr./ha, og den grønne støtte udgør 45 %

Beregning af reduktion (Krav om max 75 % - reduktionsfaktor 1)

Reduktionen bliver: $(80 \text{ ha} - 75 \text{ ha}) \times 1 = 5 \text{ ha}$

Beregning af reduktion (Krav om max 95 % – reduktionsfaktor 5)

Reduktionen bliver: $(99 \text{ ha} - 95 \text{ ha}) \times 5 = 20 \text{ ha}$

Beregning af reduktionen (Krav om 5 % MFO - reduktionsfaktor 10)

Reduktionen bliver: $(5 \text{ ha} - 1 \text{ ha}) \times 10 = 40 \text{ ha}$

Den samlede reduktion bliver: $5 \text{ ha} + 20 \text{ ha} + 40 \text{ ha} = 65 \text{ ha}$

Reduktionen i den grønne støtte udgør: $65 \text{ ha} \times 1.300 \text{ kr./ha} \times 0,45 = 38.025 \text{ kr.}$

Det reducerede konstaterede areal bliver: $100 \text{ ha} - 65 \text{ ha} = 35 \text{ ha}$

Beregning af sanktionen

Arealafvigelsen bliver: $(65 \text{ ha} / 35 \text{ ha}) \times 100 = 186 \%$

Sanktion: $25 \% \times 100 \text{ ha} = 25 \text{ ha}$

Sanktionen udgør: $25 \text{ ha} \times 1.300 \text{ kr./ha} \times 0,45 = 14.625 \text{ kr.}$

Potentiel grundbetaling og grøn støtte

Grundbetaling, 100 ha x 1.300:	130.000 kr.
Grøn støtte, 100 ha x 1.300 x 0,45:	+ 58.500 kr.
I alt:	<u>188.500 kr.</u>

Nedsættelse

Reduktion:	38.025 kr.
Sanktion:	+ 14.625 kr.
I alt:	<u>52.650 kr.</u>

Udbetaling grøn støtte

Grøn støtte:	58.500 kr.
Nedsættelse:	- 52.650 kr.
I alt:	<u>5.850 kr.</u>

Udbetaling grundbetaling

Grundbetaling:	130.000 kr.
Grøn støtte:	5.850 kr.
I alt:	<u>135.850 kr.</u>

6.11 Sanktion, hvis ikke alle arealer anmeldes

Du skal anmelde alle dine landbrugsarealer i fællesskemaet. Det gælder også marker, du ikke søger støtte til, og arealer under 0,30 ha⁶⁸. Alle arealer skal anmeldes for at sikre en korrekt opgørelse af de arealer, som er omfattet af reglerne om krydsoverensstemmelse og grønne krav.

Hvis du ikke anmelder alle dine landbrugsarealer, kan du blive sanktioneret. Det kalder vi underanmeldelse.

Læs mere i afsnit 2.6 i Vejledning om grundbetaling 2022.

6.12 Sanktion for underanmeldelse på den grønne støtte

Landbrugeren får beregnet en sanktion i den grønne støtte, hvis vi i kontrollen konstaterer, at:

- der er anmeldt et for lille omdriftsareal
- det underanmeldte areal er over 0,1 ha, og
- landbrugeren pga. underanmeldelsen er undtaget de grønne krav.

Sanktionen bliver beregnet som 2,5 procent af det reducerede konstaterede areal⁶⁹.

⁶⁸ § 8, i bekendtgørelse nr. 2248 af 3. december 2021, og jf. artikel 72, stk. 1, i forordning (EU) nr. 1306/2016 af 17. december 2013

⁶⁹ Artikel 28, stk. 2 og 3, i forordning (EU) nr. 640/2014 af 11. marts 2014

Stikordsregister

2 m-bræmmer..... 24; 49
 20-årig udtagning..... 11
 20-årig udtagning med skov 11
 5 procent miljøfokusområder 58
 afgrødekategori 14; 16; 18; 20; 21; 54; 55
 afgrødekategorier ...7; 10; 11; 14; 15; 16; 17; 18; 21;
 54; 55; 56; 57
 afgrødekode 35
 afgrødekoder 14; 15
 betalingsrettigheder 8
 brak 11; 49
 Brak 23; 24; 25
 braklagt..... 17; 24; 25
 braklagte arealer..... 27; 35; 38; 39
 efterafgrøde 43; 50
 efterafgrøder 40; 41; 48; 49
 flere afgrøder 14; 58; 59
 forpagtning..... 17
 fortidsminde 23
 fortidsminder og små søer 49
 frugttræer..... 10
 frugttræer og bærbuske 10
 frøgræs 17; 24; 25
 gartneriafgrøder 21
 GLM..... 23; 24; 34; 35; 49; 50
 GLM-fortidsminder 34; 49
 GLM-landskabelement 34
 GLM-landskabelementer 24; 34; 35; 49
 GLM-søer 23; 34; 49
 god landbrugs- og miljømæssig stand 23; 34
 grundbetaling..... 8; 9; 35; 39; 54; 60
 græs 15; 30; 40; 43; 47; 51; 52
 græsarealer 7; 17; 24; 51; 54
 græsblandinger 40; 43
 græsudlæg 16; 40; 41; 43; 49
 græsudlægget 16
 grøn støtte 53; 60; 61
 grønne krav 7; 9; 10; 11; 53; 55; 65
 grønne støtte 7; 8; 9; 53; 54; 55; 58; 59; 60
 grøntfoder 17; 24; 25
 hovedafgrøde 16; 40; 41; 43
 jordbehandling 30; 52
 kartofler 15
 kontrol..... 16
 krydsoverensstemmelse 65
 landbrugsareal 17
 landskabelementer 24; 34; 35
 lavskov 11; 22; 30; 39; 49
 Lavskov 23
MFO 7; 11; 22; 23; 24; 27; 34; 35; 39; 40; 41; 43; 47;
 48; 49; 50; 59

MFO- efterafgrøde..... 41
 MFO-areal 50
 MFO-brak 49
 MFO-efterafgrøde 16; 43
 MFO-efterafgrøder..... 40; 41
 MFO-lavskov 39; 40; 49
 MFO-lavskovsareal..... 40
 miljø og biodiversitet 9
 miljø- og økologitilsagn 35
 miljøfokusområde 22; 27; 35; 39; 40
 miljøfokusområder ..7; 10; 11; 23; 24; 25; 34; 54; 55;
 58
Miljøfokusområder 7
 miljømæssigt sårbare områder 51; 54; 59
 miljømæssigt sårbart område 59
 miljøtilsagn 11
 Minimumstørrelse 13
 MSO 51; 52; 54; 59
 Natura 2000 52; 59
 nedsættelse af støtten 9
 Nedsættelsesfaktoren..... 59
omdrift 17; 21; 22; 24; 25
 omdriftsareal..... 7; 10; 14; 17; 21; 34; 35; 40; 55; 56;
 58; 65
 omdriftsarealer..... 11; 12; 22
 omdriftsarealet..... 55
 omlægning..... 7; 51
 permanent græs 7; 10; 17; 25; 49; 51; 52; 54; 59
 permanente afgrøder 10; 49
 plantebeskyttelsesmidler 39
 planteskoleafgrøder 21
 planteskolen 21
 pligtige efterafgrøder 41
 produktion af græs..... 17; 24; 25
 Randzone 23
 randzoner 34; 49
 reduktion..... 53; 54; 55; 59; 60; 61
 Reduktionen 53; 54; 59
 sanktion 53; 60; 61
 Sanktion 61
 satellit-fotos 16
 skovrejsning..... 12
 Spildkorn og spildfrø 43
 støtte under grundbetalingsordningen 11
 støtteberettigede..... 8; 17
 udbetaling 59
 vådområder 11; 51
 vådområder med udtagning..... 11
 økologisk 7; 9; 10

Landbrugsstyrelsen
Nyropsgade 30
1780 København V

www.lbst.dk